

Kronika

Slavističnega društva Slovenije

[Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html](http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html)

Izdaja Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana

List za člane društva

Ur. Miran Hladnik

Ljubljana, 1. 2. 2006

Letnik 10, št. 61

[Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika61.doc](http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika61.doc)

[Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika61.pdf](http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika61.pdf)

ISSN 1854-1216 (tisk); ISSN 1854-1224 (el. verzija)

Člani Slavističnega društva prejemaajo glasilo brezplačno. Izdelek se ne prodaja. Naklada tokratne številke Kronike je 640 izvodov.

Ljudje

Dragi člani, prosim, ne čakajte na položnice, ampak članarino za leto 2006 nakažite na banki, na pošti ali preko računalnika kar sami, tako kot vas vodi informacija na zadnji strani *Kronike*.

Iščemo naslov članice SDS **Marjane Mlinar**.

Forma pred vsebino

Razvedelo se je, da nekatere bralke *Kronike* moti poročanje o dogodkih, ki so se že zgodili (Vabila, razpisi, pozivi, prireditve, dogodki – pozor, nekateri so že mimo!). Po moji presoji se tu veliko spremeniti ne da, ker je kronika po definiciji poročanje o minulih rečeh, ki jih tako ohranja v spominu in za večnost (ali pa vsaj za arhiv in zgodovino :). Rešitev vendarle obstaja: odpoved *Kronike* in predsedanje na Slovlit, ki se o dogodkih trudi obveščati sproti. Profit je dvojen: bralke prišparajo živce, društvo pa denar. — *miran*, 8. jan. 2006

Vsaj nekaj razlogov je, da *Kroniko*, kot glasilo, ki beleži dejavnost članov, ohranimo tudi na papirju. Prav gotovo imajo različni elektronski zapisi omejen rok trajanja. Zaradi naglih sprememb programske in strojne opreme čez kratko dobo ne bo več mogoče brati. Seveda tudi sodobno tiskanje ni več tisto, kar je nekoč bilo, pa je vendarle trajnejše, čeprav manj kot pisanje na papir pred 19. stoletjem in pergament. Zelo verjetno je, da bomo ohranili Brižinske spomenike, malo pa, da današnje zapise. In še mimogrede o navadi, da se kolegi ne podpisujejo z imeni in priimki, pač pa le z imeni ali celo začetnicami. Pri večina občudujem samozavest, ker verjamejo, da jih vsa vesoljna slovenistika, slavistika in slovlit pozna, vendar berejo *Kroniko* in slovlit ljudje iz različnih okolji in zase vem, da ni nujno, da se v vsakem trenutku spomnijo, kodo je z., z.j., **jan, zoltan**, zoltan j. (Zoltan.Jan@siol.net), 8. jan. 2006

Zagreb

Slovenski slavistični kongres 2006 bo 5.–7. oktobra v Zagrebu. Do zdaj so kolegi zanj predlagali naslednje teme:

1. Izdajanje slovenske leposlovne klasike,
2. Slovenistični Zagreb,
3. Ilirizem,
4. Slovenistična in primerjalna literarna veda,
5. Slovenist v razredu: delitev na skupine, posvetovalne ure za esej, podoba v javnosti.

Če hočemo za organizacijo znanstvenega sestanka in izdajo zbornika pridobiti državno subvencijo, moramo že v prihodnjih dneh oblikovati dokončni program z imeni referentov in naslovi referatov. Prosim vas torej za nemudno prijavo, bodisi referata v okviru kakšne od naštetih tem bodisi nove teme ali okrogle mize s tremi do petimi referenti. Največje možno število referatov je trideset, zato prosim za razumevanje, če bo treba med prijavami izbirati. Tako kot letos bodo tisti referenti, ki jih ne bo mogoče vključiti v osrednji program kongresa, svoje raziskave lahko predstavili v vzporedni sekciji.

Referent(ka):

Zaposlen(a) na:

E-naslov:

Naslov referata:

Izvleček (300–900 znakov):

Rok za oddajo prijave je 15. januar [no, pa takoj po prejemu tele *Kronike*]. Pošljite jo na naslov miran.hladnik@guest.arnes.si. Rok za oddajo celotnega besedila (največ 30.000 znakov) je konec februarja 2006. — *miran*, 27. dec. 2005

Spoštovani prof. dr. Miran Hladnik! [...] pošiljam za slovlit predlog za organizacijo okrogle mize o **Marji Boršnik** v okviru simpozija v Zagrebu. Mislim, da bi bilo zelo primerno, če bi ob priliki slovenskega slavističnega kongresa v Zagrebu obeležili z okroglo mizo 100. obletnico rojstva literarne zgodovinarke Marje Boršnik (1906–1982). Ali je kdo od kolegov tostran in onstran meje zainteresiran za to pobudo? Zelo lepo bi bilo, če bi se poklonili spominu univerzitetne profesorice in, med drugim, vrhunske raziskovalke življenja in dela nekaterih zelo pomembnih slovenskih pesnikov in pisateljev, med njimi Antona Aškerc, ki proslavlja letos 150. obletnico rojstva. — *Fedora Ferluga-Petronio*, Univerza v Vidmu (fedora.ferluga@uniud.it), 15. jan. 2006

Glede okrogle mize o delu Marje Boršnik naj pripomnim, da bi verjetno sodelovali vsi, ki so sodelovali na simpoziju, ki je potekal v okviru slovenskega slavističnega kongresa na Bledu 2003, če bomo na kongresu ponavljali teme v tako kratkem razmiku. — *Zoltan JAN* (ZoltanJan@siol.net), 16. jan. 2006

Lepo knjižno darilo, *Slovenski dialektološki leksikalni atlas slovenske Istre (SDLA-SI)*, 1 (Koper: Annales, 2005; Annales majora), 455 str., ki sta ga napravila **Rada Cossutta** in **Franco Crevatin**, mi je izročila **Vera Smole**, avtorica pa ga je na Goljavi 13. 1. 2005 opremila s posvetilom, slove: "Dragemu Miranu z željo, da bi se na naslednjem slovenskem kongresu srečali v naši lepi Sloveniji." Pod željo se je podpisalo še 14 primorskih in štajerskih slavistov. Za darilo se lepo zahvalim, glede lokacije prihodnjega kongresa pa naj kolege spomnim na zamujeno priložnost, da bi se izrekli o tem v debati, ki je potekala na Slovlitu 15. in 17. novembra 2005 (<http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/20051115/001383.html> in sl.; glej tudi *Kroniko* 1. dec. 2005 – <http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika59.pdf>). Prvotni načrt je bil po Črtomirjevem zgledu ("med

svoje rojake / Slovence gre, in dalje čez njih mejo, / do smrti tam preganja zmot oblake") s slovenističnim kongresnim misijonom začeti v Trstu in nadaljevati z drugimi za Slovence pomembnimi kulturnimi središči zunaj RS (Celovec, Zagreb, Tübingen ...). Potem ko so se Tržačani odločili za leto 2007, smo se oprijeli mariborskega predloga in prijazne pripravljenosti zagrebških slovenistov, da leta 2006 zborujemo v Zagrebu. Prijavilo se je že preko 20 referentov [poleg naštetih sta bili predlagani še dve sekciji: Slovanske literature pri pouku slovenske književnosti in Mladinska književnost]. Upravni odbor SDS je na podlagi stališč, ki so jih prispevali kolegi v debati na Slovlitu in v *Kroniki*, na seji 5. decembra 2005 potrdil Zagreb kot kraj naslednjega slovenskega slavističnega kongresa. Prepričljivih strokovnih razlogov proti ni navedel nihče, kar se politike tiče, pa je moja misel taka, naj slavisti za orožje poprimemo zadnji. — *miran*, 17. jan. 2006

Koliko ura bije

Vesela bi bila, če bi mi kdo, ki se spozna na historični besednjak, pojasnil konkretni izvor reka "(vedeti), koliko ura bije" v slovenščini. Natančneje: zanima me, kdaj (vsaj približno) je prvič zabeležen v slovenščini in v kateri pokrajini (in seveda, v katerem tekstu, če je to znano). Samo po sebi se razume, da bom vesela tudi vsake dodatne informacije ali misli. — [*Vesna Velkovich-Bukilica*] (vesna.velkovich-bukilica@guest.arnes.si), 2. jan. 2006

Če se ne motim, se ura / čas / huda ura in podobna ali različna pojmovanja pojavljajo tudi v slovenskem ljudskem izročilu v smilu Hud čas / Huda ura kot personificirano bitje (**M. Cvetek**: *Bohinjske pravljice*, 1999). V Slovanski mitologiji in verovanju (**D. J. Ovsec**, str. 468) omenja (po **M. Matičetov**) bajno bitje čas iz Rezijje (ES, str. 170). V svetovni mladinski književnosti je najbolj znana fantastična pripoved Michaela Endeja *Momo ali Čudna zgodba o tatovih, ki so kradli čas*, in o otroku ki ga je ljudem vrnil (1978), ki govori o mojstru Hori in pojmovanju časa. V slovenski mladinski književnosti je znana fantastična pripoved Bine Štampe Žmavc: *Ure kralja Mina* (1996), nagrajena slikanica *Muc Mehkošapek* (1998) itn. — **Milena M. Blažič** (milena.blazic@pef.uni-lj.si), 2. jan. 2006

Spoštovana Vesna.V.-B., tudi jaz, kot nekdo, ki Vam je medtem odgovoril, nisem poznala reka Vedeti koliko ura bije, v prenesenem smislu, to zvezo pa najdete v slovensko-italijanskem frazeološkem slovarju *Dve muhi na en mah /Due piccioni con una fava* tržaške prevajalke **Diomire Fabjan Bajc** (Goriška Mohorjeva družba, 2005). Na strani 115. piše: vedeti, koliko je ura bila – *conoscere la situazione* (poznati, vedeti kakšna je situacija) vedeti, koliko je ura – *sapere che vento tira* (vedeti, kako piha veter). Zelo zgovorna zveza za oportuniste, ki so mojstri pri obračanju plašča po vetru. Na Krasu pa smo že od pamtiveka poznali le daljšo varianto, in sicer smo znali ali vedeli, ... koliko kaže ura na zvoniku. (Zelo primeren rek za današnje čase, skrajni čas je, da ga vzamemo iz naftalina in damo

spet v rabo. Za časa socializma – mimogrede rečeno: ki pa ni bil vedno tako črn ali rdeč, kot ga radi malajo ... prav naši *passee-par-tout* malarji, ki hočejo biti vedno na špici v vsakem času – ker so se režimovci bali cerkvenih izrazov kot hudič križa, je samo po sebi umevno zvonik odpadel, kot je odpad (oziroma obtičal samo v slovarju) tudi sveti Martin pri Martinovem poletju novembra, priskočili pa so nam požrtvovalno na pomoč Apači in Irokezi in vam velikodušno dali v zamenjavo indijanska poletja. Da bi rajši segli po kakšnem babjem poletju, se nam je pa zdelo za malo. Morda prefeministično za slovensko srenjo! No, glavno je, da razumemo, za kaj sploh gre. Če drugje ne, pri Bevku (v starejših primorskih predvojnih knjigah) bi našli marsikaj sočnega, zelo uporabnega in zanimivega. Pa še zgodovinsko opredeljenega. — **jolka milič** (jolka.milic@siol.net), 2. jan. 2006

Reka "(vedeti) koliko ura bije" ne poznam, ker ga v slovenščini ni in je tudi sicer popoln nesmisel! Če namreč ura BIJE, potem pač vemo, koliko je ura. Rek se pa tiče prav tega problema: Da namreč NE VEMO KOLIKO JE! in se zato pravilno glasi: "vedeti, koliko je ura". Ker je merjenje in določanje časa šele zadnje čase običajno in dostopno vsakomur, je problem "vedeti koliko je ura" sodobniku nekoliko zastrt. Nekoč je bil pa tisti, ki je "vedel, koliko je ura" pravi car! Tudi danes so še vedno carji – pravzparav "bogovi vojne" tisti, ki vedo, koliko je NATANČNO URA – za izstreljevanje satelitov, sond, raket in vseh mogočih daljinskih izstrelkov je nujno poznati do milisekunde natančno čas, če hočemo zadeti oz. pravilno usmeriti izstrelek. To možnost imajo v rokah Angloameričani in Rusi. Evropa se krčevito bori, da bi zmogla sama natančno določati čas, in je zato z velikimi mukami nazadnje le uspeła izstreliti satelit programa Gallileo, ki to omogoča. Torej: "(vedeti) koliko ura bije" je nesmisel! "Vedeti, koliko je ura" je pravilno in je pojem, splošno človeški. — **Andrej Lenarčič** (andrej.lenarcic@siol.com), 2. jan. 2006

Lahko da je rek "nesmisel" (ali pa tudi ne ... ne sprašujem namreč brez natanko določenega vzroka:), vsekakor pa v slovenščini obstaja: velikokrat sem ga slišala. Je pa vaše sporočilo zelo dobrodošlo, ker potrjuje (navidezno) nesmiselnost tega reka. In zelo vesela bom, če mi kdo sporoči, ko ugotovi izvor oziroma kako zgodnjo omembo tega reka. Tudi podatki o prvi omembi variante "(vedeti) koliko je ura" bodo NADVSE dobrodošli. — VVB [**Vesna Velkovrh-Bukilica**] (vesna.velkovrh-bukilica@guest.arnes.si), 3. jan. 2006

V svojem domacem okolju (Bovsko) sem rek, in sicer v nekaj različicah, velikokrat slisala: Ti ze pokazem, koliko je ura, ko poldne zvonil / bije (npr. groznja otroku, ki nagaja). Sem vedel, koliko je ura zvonila / bila (vedel sem / se mi je kar zdelo, za kaj gre). Sem ze vedel, koliko je ura (enako kot zgoraj). — **Barbara [Ivančič]** (B.Ivancic@zrc-sazu.si), 5. jan. 2006

V zahvalo za te izredno koristne podatke naj še povem, zakaj me tako zanima ta rek. Ob branju neke zelo zanimive knjige o beneški zgodovini sem našla podatek, da so v Benetkah že pred davnimi stoletji poznali rek (grožnjo): "*Ti faccio vedere che ore sono*" (in podobno). Kar je posebno zanimivo, pa je izvor tega reka. Kot je

splošno znano, so v Benetkah javne usmrtitve opravljali med stebroma na Piazzetti. Manj znano pa je, da je bil obsojenec obrnjen s hrbtom proti morju. Zadnje, kar je videl v svojem življenju, je bil torej pogled na zvonik z "mavroma", ki bijeta uro... In od tod ta beneški rek: "(Pazi), da ne boš videl, koliko ura bije" (in podobno). Ravno dejstvo, da je, kot je opozoril gospod Lenarčič, v slovenščini ta rek (navidez) nesmiseln, bi utegnilo potrjevati, da je rek uvožen. Takšen uvoz prav gotovo ne bi bil nič nenavadnega. Ljubljana, recimo, je že vsaj v poznem srednjem veku imela stalne trgovske zveze z Benetkami; ljubljanski trgovci so hranili svoje blago v "nemškem skladišču", *Fondaco dei Tedeschi*. Še več: v 18. stoletju je dolžnost ljubljanskega župana nekaj časa opravljal rojen Benečan. (In tako naprej.) Da se je ta rek priselil na Slovensko iz Benetk, je seveda le zanimiva misel, domneva. Zelo bi me veselilo, če bi se iz tega razvila diskusija oziroma raziskava, ki bi to domnevo potrdila ali ovrgla (kolikor je to sploh še mogoče). Da ne bomo o izvoru tujih rekov vedeli več kot o domačih ... — **VESNA [Velkovrh Bukilica]** (vesna.velkovrh-bukilica@guest.arnes.si), 7. jan. 2006

Najdihojca

Levstik ima v Najdihojci verzve "mečeš bratca in sestrico / s kamenom in krpezico" in "Da ne pride pote rak, / v dolgih brkah, osmokrak, / ne prinese krpezice, / da nabišem ti samice." Njegovega *Zbranega dela* in Pleteršnika nimam pri roki, v SSKJ, Snoju in Bezlaju ni, samo še pri Kosmaču stoji v *Pomladnem dnevu*: "Udaril sem po oknu in zaškripal: – Nehaj, krpezica hudičeva!" – gl. Jakopinovo http://bos.zrc-sazu.si/nova_beseda.html). Sosedovo dekle mora razložiti pesem do torka – na pomoč za pomen teh verzov! — **miran**, 2. jan. 2006

Pleteršnik ima besedo "krpezica" v dveh pomenih (morebitne oblike "krpeza" nima): "der Knüttel [= krepelo], Vrt.[ec]; Mečeš bratca in sestrico S kamenom in krpezico, Levst.[ik] (Zb.[rani] sp.[isi]); kratka palica, da se ž njo sadje klati, Banjščice (Goriš.-Erj.[avec] (Torb. [= Iz potne torbe])." — [...] **Peter [Weiss]** (Peter.Weiss@guest.arnes.si), 2. jan. 2006

Krpezica je krepelce – količek, s katerim so klatili sadje z dreves. "mečeš" – tukaj npr. obmetavaš "nabišem" – tukaj recimo "nabrišem" ... Kosmačevo okno: verjetno je veja tokla v pomladnem vetru po steklu. — **Andrej Lenarčič** (andrej.lenarcic@siol.com), 2. jan. 2005

V zvezi z Levstikovim verzom iz Najdihojce "da nabrišem ti samice." smo dolžni še pojasnilo zadnje besede. Iz opomb v Levstikovem ZD 2 (342, 343) prepisujem: "Samice so jerhaste hlače od ene 'same' kože storjene, a ne od dveh." — Redki izraz samopašen je nedavno sicer osvežil Tine Hribar in z njim pomagal odstaviti liberalno oblast, vendar ne bo narobe spomniti na blažji pomen besede v Levstikovih časih, ki ga v SSKJ ni več (spet iz ZD po objavi v *Vrtcu* 1880, 60):

"Samopáša je živál, katera se hoče vedno stráni od čréde 'sama pasti', in tudi prešíren otrok se imenuje samopaš." — *miran*

Padec Carigrada

Zelo hvaležna bi bila za podatke o morebitnih (lahko tudi zelo posrednih, prikritih) omembah padca Carigrada (1453) v slovenskih ljudskih pesmih in pripovedkah. (Torej ne v romanih in podobnem.) V meni dostopnih knjigah nisem našla nikakršne omembe. Zato sem pred dvema letoma o tem povprašala dr. **Terseglava**, ki mi je nadvse ljubeznivo in velikodušno odgovoril. Žal so poslani podatki o ljudeh, ki morebiti vedo kaj več o tem, ostali na nenadno preminulem trdem disku; dobro pa se spomnim njegovega priporočila, naj povprašam zbrane na tem "forumu". Vsake informacije bom zelo vesela. — *V[esna Velkovrh-Bukilica]* (vesna.velkovrh-bukilica@guest.arnes.si), 8. jan. 2006

Gospa Vesna Velkovrh-Bukilica se je na slovlitovce obrnila za podatke o morebitnih (tudi posrednih) omembah padca Carigrada leta 1453 v slovenskem ljudskem slovstvu. Preden navedem vsaj en možni odmev, naj opozorim, da se je leta 1453 končala tudi stoletna vojna med Anglijo in Francijo, zaceta leta 1337. Prelom v tej vojni je pomenil nastop Device Orleanske leta 1429. Ponizani Angleži so se ji mascevali tako, da je bila leta 1431 sezgana na grmadi, leta 1456, se pravi tri leta po padcu Carigrada, pa cerkveno odvezana krivde carovništva. S to odvezo je v obeh ljudstva postala sodobnica in tako rekoc posestrima zadnjega vzhodnorimskega cesarja Konstantina XII Paleologa, ki je padel v boju ob turskem zavzetju Carigrada konec majnika leta 1453. S podano vednostjo kaže se enkrat prebrati pesem Junaska Alencica (SLP 7), ki je bila očitno zelo pri srcu tudi pesniku Zdravljice, kakor sem že nakazal v 12. letniku Slave. Pesem se začne s podatkom, da je v bojih s Turki padel nekdo, ki bi bil lahko Grega, brat radovedne Alencice. Ime Grega pač pomeni Grka, zelo verjetno istovetnega ravno s padlim Konstantinom XII, saj se pesem konča pod oknom turskega carja, se pravi v Carigradu. Vmes ima Alencica v svojem nadomescanju padlega brata kar nekaj potez Device Orleanske: Jana se je mosko oblečila. Na portretu iz leta 1581 ima v roki meč in na klobuku perjanico. Bila je crnolasa dekle lepih prsi in prijetnega glasu. Sklepni prizor soocenja s turskim carjem bi bil po svoje lahko se namig na poznejše vedenje angleskega kralja Henrika VIII. — *[Vlado Nartnik]* (vlado@zrc-sazu.si), 10. jan. 2006

Alencica, Gregčeva sestra, je znan motiv t. i. preoblečenih deklic v slovenski (mladinski) književnosti, ki je slovenska inačica motiva Device Orleanske. Teza, ki temelji za tem motivom, je, da je deklicam/ženskam bilo dovoljeno, da so pogumne, drugačne le pod pogojem, da so 'preblečene' v dečka/moškega. Šele na koncu, po separaciji, iniciaciji in individuaciji, jim je dovoljeno, da pokažejo attribute ženskosti (lasje, dojke ipd.) O motivu preoblečenih deklic, v povezavi z

Devico Orelansko, je pisala tudi Maria Nikolajeva v knjigi *From Mythic to Linear*. — **Milena Mileva Blažič** (milena.blazic@pef.uni-lj.si), 10. jan. 2006

Ko sem se v torek oglasil v zvezi s spominom na padac Carigrada, sem oprt na Kroniko clovestva napacno zapisal, da je bil zadnji vzhodnorimski cesar Konstantin XII. Nadaljnje preverjanje pa je pokazalo, da je bil to Konstantin XI. In ko sem nato v zvezi s pesmijo Junaska Alencica omenil se Zdravljico, sem naknadno postal pozoren na tri barve – rdeco, crno in belo – v pesmi Junaska Alencica. Presernova Zdravljica sicer na zunaj mocno spominja na Vodnikov prevod brambovskega Napatka, le da si v slednjem mozje nazdravljajo samo med sabo, medtem ko je Alencica svojemu bratu Gregu vsaj enakovredna. In Zdravljica gre se naprej tako, da med uvodno (U) in sklepno (S) kitico ter v navezavi na sorojenca v Junaski Alencici nazdravlja najprej zenskimi (Z), potem moskimi (M) in naposled obojimi (O) takole:

U Z
Z M
M O
O S

Tako se pokaze, da je Zdravljica ujeta v crko Z, ki bi pomenila zgolj zacetnico naslova pesmi, ce ne bi kar tri posebni precke ZZ, MM, OO skladno z drugo izdajo Murkovega slovarja rajsi namigovale na tri barve Zastave v Zastavici. Bojevitost moskega para kitic pa, kakor se zdi, vmesca rdeco barvo na sredo pod belo barvo zenskih kitic in nad modro barvo obcecloveskih kitic! — [**Vlado Nartnik**] (vlado@zrc-sazu.si), 13. jan. 2006

Gutenberg

Pozdravljeni, seveda še vedno se priporočam za morebitne podatke o omembah padca Carigrada (itd.), ta hip pa imam še neko vprašanje, ki zadeva širšo problematiko: namreč (ne)navzočnost slovenske književnosti na svetovnem spletu. V projektu Gutenberg, vsaj sodeč po zadnjih podatkih, ni prav nobenega slovenskega teksta (<http://www.gutenberg.org/catalog/>). Poleg vseh "velikih" jezikov so mdr. zastopane književnosti v jezikih nahuatl, gamilaraay, tagalog, raznih majevskih jezikih... in tako naprej. Glede na ugled in obiskanost projekta Gutenberg mislim, da mi vprašanja niti ni treba formulirati ... Morda kaka misel, pripomba? — [**Vesna Velkovich-Bukilica**] (vesna.velkovich-bukilica@guest.arnes.si), 15. jan. 2006

Nekaj komentarja najdete v člankih Slovenski Gutenberg (<http://www.ijs.si/lit/cosic.html-l2>) in Slovene Language, Literature and Culture on the Internet Slownische Sprache, Literatur und Kultur im Internet (<http://www.ijs.si/lit/kiel.html-l2>). — **miran**

Pakirec, zavijač in kibernetni prostor

Spoštovani SlovLitovci, iščemo primeren slovenski izraz za nemško: Packer. *Slovar slovenskega knjižnega jezika* pozna "žensk[o], ki pakira: pakirka" kako se imenuje oseba moškega spola, pa nam ne izda. Ali imate morda vi kakšen predlog? — **Andrej [Skrbinek]** (andrej.skrbinek@uni-mb.si), 19. jan. 2006

Mi mu pravimo ZAVIJAJČ ... — **Franc Kattnig**, Mohorjeva založba Celovec (franc.kattnig@mohorjeva.at), 19. jan. 2006

SP pravi: pakirec, pakirka. Besedi zavijač in zavijalec sta že rezervirani za druge pomene. — **Slavica M. Bric** (Slavica.Bric@guest.arnes.si), 19. jan. 2006

Saj je to večkrat tako, da ista beseda pomeni kaj več. Vem, da je zavijač tudi nek metuljček ... Tako je pač tudi v drugih jezikih. Ne le v kitajščini. Saj je tudi slovenščina prevzela nekaj pojmov npr. iz pojmov za konjske vprege za automobile in druge stroje. Zakaj pa ne? — **Kattnig** (franc.kattnig@mohorjeva.at), 20. jan. 2006

Mislím, da bi za ustrezen prevod pomagalo določiti konkretno obliko "pakiranja" – zavijanje itd. – in iz tega izpeljati ustrežno besedo (če je še ni). "Zavijač", ki ga je predlagal g. Kattnig, je po tej plati nedvomno ustrezen izraz. Vsekakor pa je to res "zagatna" beseda. In ker nikakor ni edina, smo se v sporočilni skupini za literarne prevajalce pomalem – še zelo počasi, a vendarle – začeli ukvarjati z iskanjem oz. kovanjem ustreznih izrazov za opravila oziroma poklice, ki se v praksi pogosto (čedalje pogosteje) pojavljajo, a v slovenščini še nimamo pravega izraza zanje. Naj zato vržem eno od naših "žog" še v širšo slovenistično javnost: iščemo (med drugim) pravi prevod za angleški izraz "entertainer". Slovenska javna občila to popolnoma nekaznovano prevajajo kot – "zabavljač". (Zabavljanje je v tem primeru vsekakor na mestu ...) Avtorji predlaganih prevodov bodo seveda navedeni na seznamu, ki ga sestavljamo. — **Vesna [Velkorrh-Bukilica]** (vesna.velkorrh-bukilica@guest.arnes.si), 19. jan. 2006

Kaj pa je narobe z izrazom "zabavnik", ki ga ponuja že stari angleško-slovenski slovar? Zabavljač je brez dvoma popolnoma neprimeren, saj je izpeljan iz "zabavljati" in ne iz "zabavati", poleg tega ima zaradi pripone -ač slabšalni prizvok. — **Mira [Anžur]** (mira.anzur@gov.si), 20. jan. 2006

V časopisu sem prebral izraz KIBERPROSTOR. Strokovno se ukvarjam s problemom (geografskega) prostora, katerega del je tudi tako imenovani navidezni/kibernetični/virtualni prostor. [...] Vas prosim za nasvet – kateri od navedenih (ali kakšen drug) je najustreznejši. — **Marijan M. Klemenčič** (sosed z geografskega dela hodnika) (Marijan.Klemencic@guest.arnes.si), 23. jan. 2006

David Pahor v Pasadeninem *Leksikonu* uporablja zvezo "kibernetni prostor". — **Miha [Rus]** (MihaR@iolar.com), 25. jan. 2006

Kronika vabil, prireditev, dogodkov, vmes še kakšen aktualen razpis ali poziv

Lingvistični krožek vabi na 820. sestanek v ponedeljek, 9. januarja 2006, ob 17.30 v predavalnici 526 v 5. nadstropju Filozofske fakultete. Predavala bo: dr. **Helena Dobrovoljc**, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. Tema predavanja: *Slovenska teorija jezikovne naravnosti ob slovenskem (obliko)skladenjskem gradivu* (predstavitev monografije). — **Chikako Shigemori Bučar** (lingvisticnikrozek@butn.net), 2. jan. 2006

[Http://www.jskd.si/dejavnosti/literatura/urska/urska_uvod_06.htm](http://www.jskd.si/dejavnosti/literatura/urska/urska_uvod_06.htm) – razpis festivala mlade literature Urška. — Od D. Breskvar preko **Milene Blažič** (milena.blazic@pef.uni-lj.si), 3. 1. 2006

[Http://www.nytud.hu/cescl](http://www.nytud.hu/cescl) – študentska lingvistična konferenca, Budimpešta 29.–31. maja 2006; rok za prijavo na štipendijo je 10. jan. 2006, za izvlečke pa 31. jan. 2006; jezik konference je angleščina, dolžina referatov 30 min. — Gergely Bottyan preko **Roka Bečana** (rok.becan@skavt.net), 22. dec. 2005 – informacijo za 14 dni založil *mh*.

Na Centru za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani smo se odločili, da bomo pestro ponudbo svojih programov in dejavnosti, publikacij in projektov zainteresirani javnosti, predvsem pa sodelavcem pooblaščenih organizacij, ki z nami sodelujejo pri izvedbi izpitov iz znanja slovenščine na osnovni ravni, predstavili na Dnevu odprtih vrat. Ta bo v soboto, 14. januarja 2006. S predstavitvijo bomo začeli ob 10h dopoldne v predavalnici številka 2 v pritličju FF (Aškerčeva 2, Ljubljana). Tedaj bo mogoče po ugodnejših cenah kupiti Centreve publikacije, z udeleženci pa naj bi poiskali tudi možnosti za sodelovanje v prihodnje.

Sobota, 14. 1. 2006, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, Ljubljana, predavalnica št. 2 (pritličje)

1. Odrptje
2. Predstavitev Centrovih programov in dejavnosti
3. Predstavitev programa Slovenščina za tujce
4. Predstavitev učbenikov za učenje slovenščine kot tujega jezika
5. Predstavitev gradiv, zanimivih za širšo publiko: Sporazumevalni prag za slovenščino, priručniki TIPS (*Pojmovnik izrazov s področja jezikovnega testiranja*, *Priručnik za avtorje testnih gradiv*, *Preživetvena raven v slovenščini*, *Opisi ravni jezikovnega znanja*)
6. Elektronski viri za učenje slovenščine – projekt Slovenščina na daljavo
7. Diskusija, evalvacija; predlogi sodelovanja z zainteresiranimi v prihodnosti

V programu bomo sodelovale sodelavke Centra za slovenščin kot drugi/tuji jezik. S predstavitvijo bomo predvidoma zaključili ob 14. uri. — **Nataša Pirih Svetina** preko **Mateje Čop** (Mateja.Cop@ff.uni-lj.si), 5. jan. 2006

Alon Raab (alonraab@uoregon.edu) iz Portlanda, Oregon USA, pripravlja za University of Nebraska Press "nogometno antologijo", ki naj Američanom predstavi literaturo in esejistiko (*creative non-fiction*) nepoznanih "nogometnih dežel", med katere spada tudi Slovenija. Želi si ženskih avtorjev in literature o ženskah, nacionalizmu, rasizmu, odporu, razredu ... Za več informacij se obrnite neposredno na urednika. S slovenskimi besedili ne bi smeli biti v zadregi, saj veliko slovenskih avtorjev spada med nogometne navdušence (za avtorice pa ne vem). — **miran**

Vabimo vas na brezplačne tečaje iskanja po elektronskih informacijskih virih. Tečaj "Uvod v iskanje po el. inf. virih" bo v sredo, 18. januarja od 10. do 13. ure. Tečaj "Osnove iskanja po internetu" bo v torek, 24. januarja od 10. do 13. ure. Tečaj "Znanstvene bibliografije in citatni indeksi" bo v sredo, 1. 2. od 10. do 13.00. Tečaj "Elektronski časopisi" bo v petek, 17. februarja od 10. do 13. ure. Tečaj "Iskanje knjig" bo v četrtek, 23. februarja od 10. do 13. ure. Tečaji bodo v računalniški učilnici NUK (klet). Prijave sprejemamo na naslov referalni-center@nuk.uni-lj.si ali tel. 01/ 200 11 94. Pri prijavi navedite, na katere tečaje se prijavljate. — **Nataša Kodrič** (natasa.kodric@nuk.uni-lj.si), 5. jan. 2006

11. januarja ob 21.00 slovenisti 4. letnika na FF UL vabijo na brucovanje, ki bo v Lunaparku v gradu Kodeljevo v Ljubljani. Program objublajajo bogat! — **miran**, 10. jan. 2006

Brucovanje 11. januarja na gradu Kodeljevo je bilo jako simpatično. Odvijalo se je v obliki dramoleta v sedmih prizorih pod naslovom Prjatli vprašajo me kam, ki je povezal serijo citatov iz slovenskih literarnih del in ga je podpisal **Domen Uršič**. Iz njega npr. naslednja Menartova:

Ko popki se odpirajo,
kadar je maj,
ko vdove se ozirajo,
ko prostitutke hirajo,
kadar je maj,
ko ženske noge vnemajo
v fantičih zmedene željé,
ko punčke v snu prižemajo
se k pernicam in, vznak ležé,
drgetajoče stokajo,
ko mačke zadke k tlom tišče
in za devištvom jokajo,
kadar je maj,
takrat na svetu so ljudje,

ki vse noči prekrokuje
in sámi ne vedó
zakaj.

Ko so bili pred štirimi leti zdajšnji organizatorji sami bruci, je bilo prireditvi naslov Za narodov blagor, začela pa se je takole: "Dragi gledalci in gledalke! Dober večer in lepo pozdravljeni v oddaji 'Za narodov blagor', v kateri danes gostim predstavnice 6 društev, ki bodo predstavile svoje programe in skušale prepričati Državni urad za slovenistiko, ki bo na podlagi današnjega soočenja nekemu od prisotnih namenil finančna sredstva za realizacijo programa. Torej, stvar je resna. Gre za jezik in za denar. Z mano v studiu so danes predstavnice Društva ljubiteljev dvojine, Društva za uvedbo Brižinskih spomenikov v 9-letko, Društva za beatifikacijo Frana Levstika, Društva sovražnikov tehnike, Društva ljubiteljev lepih naših in Društva za razrast 3. palatalizacije. (Ob napovedi vsakega društva se dvignejo transparenti.)"

[Http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/galeri52/index.html](http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/galeri52/index.html) – fotoreportaža z brucovanja slovenistov v Gradu Kodeljevo 11. 1. 2006. — *miran*, 16. jan. 2006

Spoštovane kolegice, spoštovani kolegi, obveščamo vas, da bodo letošnji 17. primorski slovenistični dnevi, tradicionalno strokovno srečanje primorskih slovenistov z obeh strani meje, 6., 7. in 8. aprila 2006 na Premu in v Ilirski Bistrici z osrednjima temama Dragotin Kette in medkulturnost pri poučevanju jezika in književnosti. Na srečanju bomo obeležili 130-letnico pesnika Dragotina Ketteja. V četrtek zvečer bo na Premu predstavitev nove zbirke samo veselih Kettejevih pesmi v izboru in uredništvu **Silva Faturja**, v petek bo študijski dan, v soboto dopoldne pa odprtje Kettejeve poti iz Trnovega ob Velki vodi (reki Reki) na Prem. Vse, ki vas predpisani temi zanimata ali se z njima že ukvarjate, vabimo, da svoj teoretski ali didaktični prispevek, povezan s šolsko prakso, prijavite in ga s kratkim izvlečkom (do 250 besed) pošljete do 10. 2. 2006 na naslov

breda.svara@guest.arnes.si ali ssmailagic@siol.net oziroma Senija Smajlagič, Sončna pot 6, 6310 Izola. 17. primorske slovenistične dneve bo organiziralo Slavistično društvo Koper v sodelovanju s SD Trst-Gorica-Videm in SD Nova Gorica. — **Senija Smajlagič**, meddruštveni odbor PSD, in **Breda Švara**, predsednica SD Koper (breda.svara@guest.arnes.si), 12. jan. 2006

Spoštovani, vljudno Vas vabim na redni občni zbor društva, ki bo v četrtek, 19. januarja 2006, ob 18.00 v knjižnici Srednje šole za elektrotehniko in računalništvo, Ljubljana, Vegova 4 (1. nadstropje, levo). Dnevni red:

1. Izvolitev delovnega predsedstva, zapisnikarja, overitelja zapisnika
2. Poročilo o delu upravnega odbora SDL 2004–05
3. Poročilo o finančnem poslovanju društva
4. Poročilo nadzornega odbora
5. Razrešitev starega upravnega in nadzornega odbora in izvolitev novega
6. Program nadaljnjega delovanja društva, 7. Razno

Prosim, da se občnega zbora društva zanesljivo udeležite, ker bomo izvolili novo predsednico društva. — **Katja Lasbafer**, tajnica SDL, in **Mojca Stare-Aljaž**, predsednica SDL, 12. jan. 2006 [Nova predsednica SD Ljubljana je **Marija Leskovar** (marija.leskovar@guest.arnes.si), tajnica pa **Nina Florjanc** (nina.florjanc@guest.arnes.si). — *miran*, 26. jan. 2006]

Wabila na narična poezija. Spaštwni! Wabm Was na recital maje narične poezije, ka se bo zgadiu ta srida, 18. 1. 2006, na Wiču u študenstkmu domu na Gerbičeu 59. Upam, de bo glas wabstau, če bo pa preweč zafušanu, se pa že wnaprej waprawičujem. — **Domen Uršič** (domen.ursic@gmail.com), 16. jan. 2006

IRSCl (Mednarodno društvo za raziskovanje mladinske književnosti) vabi na srečanje z naslovom Mladinska književnost in kultura v elektronski obliki (video igre, e-knjige, spletne strani, ipd.), ki bo v sklopu srečanja društva MLA – Modern Language Association v Filadelfiji, od 27. do 30. decembra 2006. Rok za oddajo povzetkov je 1. marec 2006 (1–2 strani za 8 strani referata) na naslov Cathlene Martin (cmartin@english.ufl.edu) z Univerze na Floridi. — **Milena Mileva Blažič** (milena.blazic@pef.uni-lj.si), 17. jan. 2006

V petek, 9. decembra 2005, se je na sedežu Dežele FJK v Rimu odvijalo mednarodno srečanje ob stoletnici rojstva hrvaškega pesnika filozofa bosanskega porekla Nikole Šopa. Srečanje so priredile Dežela Furlanija Julijska Krajina, Univerza v Rimu in Društvo Italija-Hrvaška (Rim), organizirala pa ga je Fedora Ferluga-Petronio, redni profesor za srbsko in hrvaško književnost na Univerzi v Vidmu. Pesnikovo življenje in delo so prikazali priznani izvedenci Šopovega opusa, med temi veleposlanik pri Svetem sedežu Miroslav Palameta, avtor prve monografije o Nikoli Šopu, in Ljiljana Šop, pesnikova sorodnica, literarni kritik in podminister pri Ministrstvu za kulturo Republike Srbije iz Beograda. Posvete je prisostvovala nabito polna dvorana. Pesniku, ki je bil dobrih petnajst let po drugi svetovni vojni zaradi duhovne, filozofske in religiozne vsebine svojih del tako rekoč "prepovedan", se je poklonilo devet ambasad bivše Jugoslavije (vključno z diplomatskimi predstavniki v Vatikanu), od rodne Bosne, preko Srbije, Hrvaške do Slovenije in celo Makedonije, kot da bi pesnik preko neke nevidne niti s svojo poduhovljeno pesniško besedo združil okrog sebe narode, ki jih je do pred kratkim pretresala strahotna bojna vihra. Na simpoziju je občinstvo prisluhnilo tudi Šopovim pesmim v hrvaščini, v italijanskem in slovenskem prevodu. Predavatelji so prikazali tudi niz knjig, ki so izšle ob stoletnici pesnikovega rojstva, med drugim tudi slovensko knjigo o Šopu, ki jo je izdala založba Neothesis v Trstu 1. 2005. O mednarodnem posvetu o Nikoli Šopu v Rimu bo izšel tudi zbornik, ki ga bodo finančno podprli Dežela FJK, Univerza v Vidmu in Hrvaško ministrstvo za kulturo. — **Fedora Ferluga-Petronio** (fedora.ferluga@uniud.it), 19. jan. 2006

250 let MozArta. Jani Kovačič vam bo v KUD France Prešeren v sredo 25. septembra 2006 od 20.30 dalje ob spremljavi računalnika povedal, prebral in odbrunadal 2. dej(an)je znamenite NOWE ČAROBNE KITARE na melodije

Wolfganga Amadeusa MOZARTA. Jani Kovačič je spisal nov libreto in priredil arije in jih dopolnil z ... Dogaja se v in pred bolnico in sanatorijem.

Osebnosti:

SARASTRO – primarij

MONOSTASOS – šef varnosti, priseljenc

TAMINO – odvisnik začetnik

PAMINA – frikiča

KRALJICA NOČI – glavna nočna sestra

PAPAGENO – mešetar, poulični prodajalec, hišni rekviziter

PAPAGENA – na črno priseljena snažilka

Servisi:

TRI DAME (3) – bolniške sestre

DUHOVNIKI (3) – dežurni zdravniki

PAŽI (3) – dijaki, zaposleni preko ŠS

SLUGE (3) – varnostniki

Pozor! 2. dej sestavlja blazno prizorov in finale finala! I.–VI. prizor (v kletah sanatorija, blizu obrata javne prehrane) je eno samo iskanje smisla prebivanja, VII.–IX. prizor (v Sarastrovem sanatoriju, v dvigalu in na terasi in v jedilnici ali družabnem prostoru), Finale: obče repenčenje, samohvala in novi status quo.

Kratka vsebina: Razvajan sin novih lastnikov delnic Tamino, ki je privat začetnik odvisnik, doživi svojo prvo krizo in sestre ga rešijo. Glavna nočna sestra ga v zameno za metadon pošlje po svojo hčerko Pamino, ki ji je ušla po prepiru k Sarastu v službo. Sarastro je njena stara ljubezen še iz časa njegovega stažiranja. Hoče se maščevati in ga strokovno uničiti. Za pajdaša mu določi Papagena, znanega mešetarja in fuk-fehtarja. Ponoči vlomita v sanatorij, da bi zmaknila Sarastrove zapiske o zdravljenju, s katerimi bi ga glavna sestra lahko kompromitirala pred zdravniško zbornico, vendar ju zasačijo. Sarastro ponudi ali prijavo na policijo ali zdravljenje po novi nepreizkušeni metodi – o kateri pa ne sme črhiniti. Tamino sprejme zdravljenje, ki ni drugega kot teoretiziranje nervoz. Ob tem sreča Pamino in odkrijeta, da bo najbolje, če se združita – spolno, ekonomsko in posvetno. A ker mora tudi 2. dej trajati, ima Tamino težke naloge, ki jih reši po načelu: "Nič ne štekam, ziher je kul!" Na koncu. (1. dejanje je bilo na sporedu 22. sept. 2005!!) Zagotovite si vstopnice za 2. del pravočasno! (in boste izvedeli, kako se konča). — *Milena Mileva Blažič* (milena.blazic@pef.uni-lj.si), 20. jan. 2006

Z vabila na kratek spominski simpozij ob 100-letnici rojstva literarne zgodovinarke **Marje Boršnik**, ki je s SAZU prispelo na našo slavistiko in slovenistiko, prepisujem, da bodo v 1. nadstropju SAZU na Novem trgu 3 v torek 24. januarja ob 9.30 nastopili **Boris Paternu**, **Darko Dolinar**, **Franc Zadavec**, **Helga Glušič**, **Goran Schmidt**, **Aleksander Skaza** in **Matjaž Kmecl**. Po simpoziju bo ob 13.30 v avli Filozofske fakultete otvoritev razstave v spomin profesorice, ki jo bodo odprli **Irena Novak Popov**, **Matjaž Kmecl**, avtorica **Anka Sollner Perdih** in morda še kdo. — *miran*, 23. jan. 2006

Nataša Grzinić s tajništva Fakultete za humanistiko v Kopru pošilja naprej vabilo na slavistično konferenco, ki jo organizirata oddelka za slavistiko na univerzah v Regensburgu in v Münchnu. Dogajala se bo med 21. in 24. septembrom 2006 v Regensburgu, 15. april 2006 pa je zadnji rok za oddajo povzetkov. Več informacij vam po želji pošlje prof. dr. Björn Hansen (pos2@slav.fak12.uni-muenchen.de). — *miran*, 23. jan. 2006

Založba ZRC SAZU in Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU vabita na predstavitev novih publikacij:

Aleksandra Bizjak, *Pridiga kot žanr*,

Helena Dobrovoljc, *Slovenska teorija jezikovne naravnosti s slovenskim (obliko)skladenjskim gradivom*,

Tomaž Sajovic, *Jezik med umetnostjo in znanostjo (Slogovne razprave)*,

Hanna Popowska-Taborska, *Zgodnja zgodovina Slovanov v luči njihovega jezika* (prev. **Karmen Kenda Jež**),

Slovenski jezik / Slovene Linguistic Studies, št. 5 (ur. **Marko Snoj** in **Marc L. Greenberg**),

Jezikoslovni zapiski XI/št. 1 in 2 (ur. **Janez Keber**).

Predstavitve bo v četrtek 26. januarja ob 11.00 v Prešernovi dvorani SAZU na Novem trgu 4 (pritličje). — *miran*, 23. jan. 2006

Društvo slovenskih književnih prevajalcev vabi na predavanje **Rade Lečič** z naslovom George, Georgea, Georgeu – ni težko! Georgeev pa nam slabše gre v uho (ali o sklanjanju tujih imen). Predavateljica nam bo predstavila tematiko, s katero smo se v Društvu slovenskih književnih prevajalcev sicer že srečali, a je spričo zamotane večplastnosti žarišče nenehnih drobnih negotovosti marsikaterega prevajalca. V obravnavi, ki bo preglednejša od tiste v *Pravopisu*, se bo posvetila tujim moškim in ženskim imenom s poudarkom na lastnih imenih, dodala pa bo tudi nekaj krajevnih imen ter večbesedna oziroma večdelna imena. Pri vsakem od njih bo predstavila oblike za 2. in 6. sklon ter svojilni pridevnik. Pri tem nam bo sistematično predstavila končnice in se med drugim ustavila pri razlikah med pisavo in izgovarjavo. Opravila bo tudi nekaj primerjav *Pravopisa* s Skazovim priročnikom (EPIS, *Pravopisni priročnik*) in opozorila na pomanjkljivosti v *Pravopisu*. Predavanje bo v torek, dne 24. januarja 2006 ob 19. uri v prostorih Društva slovenskih književnih prevajalcev na Tomšičevi 12 v Ljubljani. — **Štefan Vevar**, preko **Matjaža Zaplotnika** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 23. jan. 2006

V Gorici (v Italiji) bo julija konferenca evropskega društva funkcijske lingvistike. Pošiljam Vam v vednost, kar sem dobila na spletu, morda bi konferenca koga zanimala: <http://www.cla.units.it/convegno.php>. — **Sonja Starc** (sonja.starc@guest.arnes.si), 26. januar 2006

Nenehno izobraževanje

Vabimo Vas na seminar *Novejši tokovi v slovenistiki – književnost*, ki bo potekal 4. in 11. februarja 2006 na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Namenjen je učiteljicam in profesoricam slovenščine na osnovnih in srednjih šolah. Program traja 16 ur in je ovrednoten z 1 točko za napredovanje. Cilj: Seznanitev udeležencev s strokovnimi novostmi v znanstvenih disciplinah ter uvajanje novih pristopov pri pouku slovenščine. Teme in predavatelji:

4. 11. 2006:

9.00–10.30: **M. Hladnik**: O Visoški kroniki kaj novega? – 2 P

10.30–12.00: **A. Bjelčevič**: Kaj je literatura? – 2 P, D

12.00–13.30: **M. Juvan**: O sodobnih analizah stila literarnih besedil – 2 P

14.00–15.30: **B. Krakar Vogel**: Kaj je novega v didaktiki književnosti – 2P, D
(nam. **A. Žbogar**)

11. 2. 2006

9.00–11.15: **A. Zupan Sosič**: Spolna identiteta in sodobni slovenski roman – 3 P, D

11.15–13.30: **I. Novak Popov**: Najmlajša slovenska poezija – 3 P, D

14.00–15.30: **M. Pezdirc Bartol**: M. Zupančič in sodobna slovenska dramatika – 2 P, D

Obveznosti: prisotnost in aktivna udeležba. Naslovi morebitnih seminarskih nalog bodo javljeni na seminarju. Kotizacija: 11.700 SIT za zaposlene v VIZ, 15.210 SIT za druge udeležence. Prijavnico nam izpolnjeno vrnite najkasneje do 26. 1. 2006, naslov: Center za pedagoško izobraževanje, FF, Aškerčeva 2, Ljubljana oz. Mihaela.Hojker@ff.uni-lj.si. — **Boža Krakar Vogel** (boza.krakar@guest.arnes.si), 24. jan. 2006

Novejši tokovi v slovenistiki – poučevanje slovenščine kot tujega jezika. Seminar bo potekal 3. in 4. februarja 2006 na FF v Ljubljani. Seminar je namenjen učiteljem in profesorjem slovenščine na osnovnih in srednjih šolah. Traja 16 ur in je ovrednoten z 1 točko za napredovanje. Cilj: Seznanjenje z novostmi stroke in priprava na nove pristope pri pouku slovenščine. Strokovno pripraviti in praktično usposobiti profesorje slovenščine na delu z učenci, katerim materni jezik ni slovenščina. Teme in predavatelji:

Slovenščina kot drugi/tuji jezik in slovensko jezikovno načrtovanje – **Marko Stabej**,

Predstavitev ciljne publike, nivojev in učbenikov na tečajih za tujce – **Katja Dragar**,

Metodika poučevanja slovenščine za tujce – **Tanja Jerman**,

Delo z besedilom pri pouku slovenščine kot tujega jezika – **Ina Ferbežar**,

Individualni pouk slovenščine kot tujega jezika – **Nataša Pirih Svetina**,

Hospitacije in nastopi na tečajih slovenščine za tujce – **Nataša Pirih Svetina**,
Katja Dragar,

Zaključno srečanje – **Katja Dragar, Mojca Stritar.**

Obveznosti: prisotnost in aktivna udeležba. Kotizacija: 13.100 SIT za zaposlene v VIZ, 17.030 SIT za druge udeležence. Prijavnico izpolnjeno vrnite najkasneje do 26. 1. 2006.

Sodobna slovenska književnost v teoriji in šolski praksi. Seminar bo potekal 18. marca 2006 na FF v Ljubljani. Namenjen je učiteljicam in profesorjem na osnovnih in srednjih šolah. Traja 8 ur in je ovrednoten z 0,5 točke za napredovanje. Cilj: Seznanjenje z novostmi stroke in priprava na nove pristope pri pouku slovenščine. Teme in predavatelj:

Slovenska ljubezenska pesem – **Alojzija Zupan Sosič,**
Slovenska kratka proza na prelomu tisočletja – **Alenka Žbogar,**
Najnovejša slovenska dramatika med platnicami in odrom – **Mateja Pezdirc Bartol.**

Obveznosti: prisotnost in aktivna udeležba. Naslovi morebitnih seminarskih nalog bodo javljeni na seminarju. Kotizacija: 7.170 SIT za zaposlene v VIZ, 9.230 SIT za druge udeležence. Prijavnico izpolnjeno vrnite najkasneje do 3. 3. 2006.

Prijavnice (<http://www.ff.uni-lj.si/fakulteta/cpi/prijavnica-internet.pdf>) pošljite po pošti na naslov: Center za pedagoško izobraževanje, Filozofska fakulteta, p. p. 580, 1001 Ljubljana ali po faksu na številko (01) 241 1047. Urnik in program seminarja vam bomo poslali teden dni pred začetkom seminarja, gradivo boste predvidoma prejeli na samem seminarju. Nižje od zgoraj navedenih kotizacij veljajo za udeležence, ki so zaposleni v javnih zavodih na področju vzgoje in izobraževanja, za ostale pa veljajo višje. V ceno je že vključen 20 % DDV. Nakazilo izvršite na račun FF št. 01100-6030707216 z navedbo imena in priimka udeleženca ter oznako SM 143423. Dokazilo o vplačilu (fotokopija položnice, virmana ali zbirnega sporočila o obremenitvi računa) prinesite na seminar, da vam bomo lahko izstavili račun. Pisne odjave sprejemamo do 10 dni pred izpeljavo programa. V primeru, da se seminarja brez pravočasne odjave ne boste udeležili, že plačane kotizacije ne bomo mogli vrniti oziroma vam bomo kotizacijo, kljub neudeležbi, zaračunali. Za morebitne dodatne informacije za omenjene programe smo dosegljivi na naslovu mihaela.hojker@ff.uni-lj.si.

Vabimo Vas na seminar z naslovom **Vzgoja za strpnost in sprejemanje drugačnosti preko mladinske književnosti**, ki bo potekal 10. in 11. februarja 2006 v Slovenj Gradcu. Ciljna skupina: učiteljice v osnovnih in srednjih šolah. Cilj: seznaniti z možnostmi vzgoje k strpnosti in sprejemanju drugačnosti preko branja mladinskih književnih del. Pri tem prvi korak pomeni že sprejemanje drugačnosti književnih del. Seminar bo ponudil nekaj teoretičnih izhodišč, tako z literarnodidaktičnega kakor tudi s psihološkega vidika. Sledila bo besedilna analiza nekaterih mladinskih del, ki tematizirajo drugačnost, bodisi kot tujstvo, kot občutek manjvrednosti zaradi videza, zaradi socialne pripadnosti, boleznih itd. Cilj programa je prikazati, kako lahko učenci in učenke z branjem literarnih del,

njihovo analizo in diskusijo o njih razvijajo strpnost in sprejemanje drugačnosti. Teme in predavatelji:

Vzgoja k strpnosti – literarna didaktika tujosti in drugačnosti – **Neva Šlibar**,
Literatura in vzgoja k miru – **Werner Wintersteiner**,

Besedilne analize konkretnih literarnih del:

Vzgoja za strpnost in umetnostno besedilo pri književnem pouku v devetletni osnovni šoli – **Milena Blažič**,

Ozaveščanje in sprejemanje generacijskih "prepadov" in razlik med vrstniki preko mladinske književnosti – **Vesna Kondrič Horvat**,

Literarna socializacija – **Saša Jazbec**,

Motivacija za branje – eden od ključnih pogojev za vzgojo preko književnosti – **Nataša Bucik**.

Program traja 16 ur in je ovrednoten z 1 točko za napredovanje. Natančnejši urnik in program seminarja boste prejeli teden dni pred začetkom, gradivo (zbornik in nekaj knjig) pa na seminarju. Obveznosti: aktivno sodelovanje pri seminarju in skupna priprava gradiv za pouk. Opombe: Priporočamo, da udeleženci preberejo kakšno delo otroške ali mladinske literature na temo drugačnosti. Program je sofinanciran iz Evropskega socialnega sklada in je za udeležence brezplačen. Prijavnico (<http://www.ff.uni-lj.si/fakulteta/cpi/prijavnica-internet.pdf>) izpolnjeno vrnite najkasneje do 25. 1. 2006 na naslov Center za pedagoško izobraževanje, Filozofska fakulteta, p. p. 580, 1001 Ljubljana. Za dodatna pojasnila pišite na ursa.gruden@ff.uni-lj.si. — *miran*, najprej pa M. Hojker (Mihaela.Hojker@ff.uni-lj.si), 23. jan. 2006

Cankarjevo tekmovanje

<http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pravilnikCT.doc> – popravljene pravilnik tekmovanja za Cankarjevo priznanje se nahaja tudi na straneh Slavističnega društva Slovenije. Spremembe so bile naslednje:

19. člen: 1. [...] *Učenci na I. in dijaki na III. a ter IV. a zahtevnostni stopnji, ki na šolskem tekmovanju dosežejo 75 in več odstotkov od najvišjega možnega števila točk, osvojijo bronasto Cankarjevo priznanje. Dijaki na II., III. b in IV. b stopnji morajo doseči vsaj 70 točk za osvojitve bronastega priznanja. Učenci in dijaki iz zamejstva ter tekmovalci z italijanskim učnim jezikom v Republiki Sloveniji osvojijo bronasto Cankarjevo priznanje, če dosežejo 65 in več odstotkov od najvišjega števila točk. [...]*

6. Rezultate vseslovenskega tekmovanja (delne ali celotne) objavi samo državna tekmovalna komisija. Zaradi primerljivosti rezultatov na državni ravni lahko predsednik državne tekmovalne komisije pred objavo rezultatov pismeno zahteva ponovno ocenjevanje najbolj ocenjenih nalog. V ta namen zahteva od predsednikov državnih tekmovalnih podkomisij določeno število najbolj ocenjenih

nalog na posameznih stopnjah in imenuje ocenjevalca, ki ponovno ovrednoti omenjene izdelke. Predsednik državne komisije določi datum objave rezultatov vseslovenskega tekmovanja.

29. člen: Rezultati s šolskega tekmovanja morajo biti objavljeni najpozneje 10 dni po tekmovanju, z vseslovenskega pa najpozneje 21 dni po tekmovanju. Predsedniki državnih tekmovalnih podkomisij morajo poslati rezultate državni tekmovalni komisiji najkasneje 14 dni po tekmovanju.

37. člen: [...]1. Vplača se vpogled v celotno nalogo (*test objektivnega tipa in esej*), in sicer na TRR Zveze društev SDS – znesek določi državna tekmovalna komisija.

2. Tekmovalec pogleda nalogo pri ustrezni državni podkomisiji (predsedniki pokrajinskih SD).

3. Po vpogledu tekmovalec lahko vloži obrazložen pisni ugovor (z njim se mora strinjati tudi tekmovalčev mentor) in ga pošlje na državno tekmovalno komisijo (Predsednik Slavističnega društva Slovenije, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, poštni predal 580, 1001 Ljubljana). Ta v štirinajstih dneh odloči o pritožbi.

Predsednik državne tekmovalne komisije lahko imenuje dva nevtralna, usposobljena ocenjevalca (za vsako stopnjo), ki izdelek (*test objektivnega tipa in esej*) ponovno ocenita. Upošteva se srednja ocena obeh ocenjevalcev. Odločitev oz. ocena državne tekmovalne komisije je dokončna.

[Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/okroznica1.doc](http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/okroznica1.doc) – prva okrožnica ravnateljem v zvezi z letošnjim Cankarjevim tekmovanjem:

Številka:250-1/2004-02, 12. 1. 2006

Ravnateljicam in ravnateljem osnovnih in srednjih šol

Zadeva: Izvedba tekmovanja v znanju slovenščine za Cankarjevo priznanje

Priprave na šolsko tekmovanje v znanju slovenščine za Cankarjevo priznanje prehajajo v skleпно obdobje. Tudi letos bo tekmovanje skladno s 3. členom Pravilnika organizirano na dveh ravneh. Šolsko tekmovanje bo potekalo istočasno po vseh šolah, saj bodo udeleženci reševali naloge, ki jih zanje pripravljamo na Zavodu RS za šolstvo, pri sestavi le-teh pa sodelujejo tudi učitelji praktiki. Posebej opozarjamo na III. in IV. zahtevnostno stopnjo (Pravilnik, 19. člen), ki je razdeljena na III. a in IV. a stopnjo (sodelujejo dijaki gimnazijskega programa, ki šolanje končujejo z maturo) in III. b in IV. b stopnjo (sodelujejo dijaki štiriletnih strokovnih programov, ki šolanje končujejo s poklicno maturo).

Radi bi Vas spomnili, da tudi Vi, če tega še niste storili, *najkasneje do 21. januarja 2006 pedagoškemu svetovalcu oz. strokovnemu sodelavcu na območno enoto ZRSŠ pošljete prijavo tekmovalcev* (po stopnjah, pri III. in IV. zapišite tudi ustrezno različico; a oz. b) in natančen naslov šole. Naslovi za prijave:

Damijana Pleša, ZRSS, **OE Ljubljana**, Poljanska 28, 1000 Ljubljana (damijana.plesa@zrss.si);
Marica Žvegljč, ZRSS, **OE Celje**, Cankarjeva 1, 3000 Celje (marica.zvegljic@zrss.si);
Irena Kumer, ZRSS, **OE Murska Sobota**, Slomškova 33, 9000 Murska Sobota (irena.kumer@zrss.si);
Miriam Podsedensek, **OE Nova Gorica**, Erjavčeva 2, 5000 Nova Gorica (mirjam.podsedensek@zrss.si);
Mira Hedžet Krkač, ZRSS, **OE Koper**, Cankarjeva 5, 6000 Koper (mira.hedzet@zrss.si);
Darinka Rosc-Leskovec, ZRSS, **OE Slovenj Gradec**, Meškova 2, 2380 Slovenj Gradec (darinka.rosco@zrss.si);
Janko Potrata, **OE Maribor**, Trg revolucije 7, 2000 Maribor (ivan.potrata@zrss.si);
Jožica Bojanec, **OE Novo mesto**, Novi trg 5, 8000 Novo mesto (jozica.bojanec@zrss.si); in
Vlado Pirc, **OE Kranj**, Stritarjeva 8, 4000 Kranj (vlado.pirc@zrss.si).

Spoštovani! Predvsem Vaša zasluga je, da so zadnja leta šolska tekmovanja za bronasta Cankarjeva priznanja potekala brez zapletov, saj lahko le Vi zagotovite tajnost nalog. *Letos uvajamo pomembno novost*. Ravnatelji prijavljenih šol boste v *ponedeljek, 6. 2. 2006, po elektronski pošti* prejeli navodila za izvedbo šolskega tekmovanja in ustrezen izvod nalog in točkovnikov. Ravnatelji, prosimo Vas, da *do 21. 1. 2006 odgovorni osebi za Cankarjevo priznanje na Vaši območni enoti (elektronski naslovi so v zgornjem odstavku) pošljete elektronski naslov*, na katerega želite dobiti gradivo. Prosimo Vas, da pripravite zadostno število kopij nalog in jih pred tekmovanjem zapečateni izročite vodji šolskega aktiva učiteljev slovenščine.

Šolsko tekmovanje

Letošnje šolsko tekmovanje za Cankarjevo priznanje se bo začelo v *četrtek, 9. februarja 2006, ob 13.30*. Upamo, da ne bo nepremostljivih težav v šolah z dvoizmenskim poukom. Tekmovanje naj bo za učence in mentorje praznično doživetje, zato je priporočljivo, da dogodku namenite primerno pozornost tudi Vi. Z željo, da bi tekmovanje v znanju slovenščine tudi letos s skupnimi močmi kar najuspešneje izpeljali, Vas prav lepo pozdravljamo.

V primeru težav pri sprejemanju elektronske pošte z navodili in nalogami Vas prosimo, da o tem obvestite odgovornega svetovalca na Vaši območni enoti. Na spletnih straneh Zavoda RS za šolstvo in Slavističnega društva Slovenije je objavljen dopolnjen Pravilnik o tekmovanju za Cankarjevo priznanje.

Februarsko pismo ravnateljicam in ravnateljem osnovnih in srednjih šol

Številka: 250-1/2005-04, 6. 2. 2006

Prejeli smo prijavo Vaše šole za tekmovanje v znanju slovenščine za Cankarjevo priznanje. Skladno s Pravilnikom bodo šolska tekmovanja potekala istočasno po vseh šolah, saj bodo udeleženci reševali naloge, ki smo jih pripravili na Zavodu RS za šolstvo, pri sestavi le-teh pa so sodelovali tudi učitelji praktiki. Ravnatelji imate zelo pomembno vlogo pri kakovostni izvedbi tekmovanja, saj predvsem Vi lahko *zagotovite tajnost nalog* in usklajujete priprave. Pošiljamo Vam:

- spremni dopis z navodili ravnatelju in učiteljem za izvedbo šolskega tekmovanja;
- po en izvod nalog objektivnega tipa (test) ustrezne stopnje,
- rešitev s točkovnikom oz. navodili za vrednotenje,
- naslova pisne naloge,
- zapis kriterijev za ocenjevanje pisne naloge,
- razpredelnico za poročilo o tekmovanju.

Prepričani smo, da nam boste pomagali ter zagotovili primerno izvedbo tekmovanja iz slovenščine, primerno spodbudili vse sodelujoče ter jim izrekli priznanje za njihov trud. Z željo, da bi to pomembno nalogo tudi letos s skupnimi močmi kar najuspešneje izpeljali, se Vam zahvaljujemo za sodelovanje in Vas prav lepo pozdravljamo!

Navodila za izvedbo šolskega tekmovanja v znanju slovenščine za Cankarjevo priznanje, februar 2006

1. Vodja šolskega aktiva učiteljev slovenščine ali mentor izroči ravnatelju šole poimenski seznam prijavljenih tekmovalcev za posamezno stopnjo tekmovanja.

2. OE Zavoda RS za šolstvo pošlje 6. februarja 2006 po e-pošti in s pripisom "V roke ravnatelju" na vsako prijavljeno šolo po en izvod:

- nalog objektivnega tipa (test),
- rešitev s točkovnikom oz. navodili za vrednotenje,
- naslova pisne naloge in
- zapisa kriterijev za ocenjevanje pisne naloge ter
- spremni dopis z navodili ravnatelju in učiteljem za izvedbo šolskega tekmovanja ter razpredelnico za poročilo o tekmovanju.

(Gradivo mora biti na prijavljenih šolah najkasneje **do ponedeljka, 6. feb. 2006.**)

3. Ravnatelj na način, ki zagotavlja tajnost nalog, poskrbi, da se obe nalogi (test in list z naslovom pisne naloge) razmnožita v ustreznem številu (po prijavah) za vsako stopnjo tekmovanja. Za pisno nalogo se za vsakega tekmovalca pripravi še prazna pola črtastega papirja A4 in brezrten list papirja A4, ki ga lahko tekmovalci uporabijo za pisanje koncepta (skupaj z listom z naslovom ga vložite v črtasto polo). Na vsakem gradivu naj bo žig šole. Zaprto ovojnico s testi za posamezno stopnjo in z gradivi za pisno nalogo (spis oz. esej) izroči vodji šolskega aktiva učiteljev slovenščine pred začetkom tekmovanja.

4. Šolski aktiv učiteljev slovenščine poskrbi, da tekmovanje poteka v skladu s Pravilnikom o tekmovanju za Cankarjevo priznanje. Do dneva tekmovanja pripravi šifre in liste za identifikacijo ter poskrbi za nadzor pisanja. Na dan tekmovanja zagotovi ustrezen prostor in poskrbi, da vsak tekmovalec sedi v svoji klopi.

5. Tekmovanje se na vseh šolah izvede v četrtek, 9. februarja 2006, ob 13.30. Tekmovalci najprej pišejo nalogo objektivnega tipa (test) – 45 minut, po krajšem odmoru pa še pisno nalogo (spis, esej) – 90 minut.

6. Po končanem tekmovanju šolski aktiv učiteljev slovenščine poskrbi za ovrednotenje izdelkov tekmovalcev in najpozneje deset dni po tekmovanju razglasi rezultate in dobitnike bronastih Cankarjevih priznanj.

7. Vodja šolskega aktiva najkasneje do 1. marca 2006 pošlje predmetnemu svetovalcu za slovenščino na naslov območne enote Zavoda za šolstvo, kamor spada šola, poročilo o tekmovanju (obrazec je priložen) in prijavo za vseslovensko tekmovanje (po tri oz. ustrezno število najbolje uvrščenih tekmovalcev na vsaki stopnji tekmovanja – dobitnikov bronastega Cankarjevega priznanja). Organizator ni dolžan upoštevati nepopolnih ali prepoznih prijav.

8. O kotizaciji za vseslovensko tekmovanje in številki računa vas bo obvestilo pokrajinsko slavistično društvo s posebnim dopisom.

9. Rezultati (vseslovensko tekmovanje – 18. 3. 2006) bodo objavljeni 10. 4. 2006 na zavodovi spletni strani.

10. Rok za ugovor na vrednotenje nalog na vseslovenskem tekmovanju je od 11. 4. do 13. 4. 2006. Skladno s 37. členom Pravilnika o tekmovanju za Cankarjevo priznanje (<http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/pravilnikCT.doc>) se vplača 3000 SIT za vpogled v nalogo (na TRR Zveze društev Slavističnega društva Slovenije, št. 02083-0018125980).

Pomembno

- III. in IV. zahtevnostna stopnja sta razdeljeni na III. a in IV. a stopnjo (dijaki gimnazijskega programa, ki šolanje končujejo z maturo) in III. b in IV. b stopnjo (dijaki štiriletnih strokovnih programov, ki šolanje končujejo s poklicno maturo). Naloge za različici (a in b) na posamezni stopnji so enake, vendar bodo rezultati tekmovalcev objavljeni v dveh kategorijah, zato pri III. in IV. stopnji obvezno napišite ustrezno različico (a oz. b).
- Starši mladoletnih tekmovalcev, ki se uvrstijo na vseslovensko tekmovanje, podpišejo izjavo, da dovolijo objavo rezultatov in osebnih podatkov (Pravilnik, 14. člen).
- Pravilnik o tekmovanju za Cankarjevo priznanje je bil dopolnjen 12. 1. 2006: pomembnejše spremembe členov – 19/1, 6, 29 in 37/1, 3.

dr. Miran Hladnik, predsednik
Slavističnega društva Slovenije

dr. Natalija Komljanc, v. d. strokovne
direktorice Zavoda RS za šolstvo

Objave

Tik pred zaključkom leta 2005 je izšla peta, še v tople jesenske barve odeta številka *Jezika in slovstva*. V njej je na sto straneh natisnjenih pet razprav, štiri ocene in eno poročilo. Tokratno številko uvajata dva didaktična članka. **Meta Grosman** piše o razvijanju jezikovne ozaveščenosti, eni od bistvenih sestavin pouka, ki bi omogočal trajnejše jezikovno znanje, zagotavljal funkcionalno pismenost učencev in spodbujal zanimanje učencev za delovanje jezika. **Metka Kordigel** in **Marija Ropič** predstavljata rezultate empirične raziskave o dvotirnem komunikacijskem modelu književne vzgoje; obravnavani model je v razpravi med drugim predstavljen kot prikladen za tiste učence, ki imajo zaradi literarnoestetsko nestimulativnega okolja omejene literarnoreceptijske sposobnosti. **Nina Modrijan** raziskuje naslavljanje med ženskimi in moškimi liki v treh slovenskih romanih iz druge polovice 19. in začetka 20. stoletja; v ospredju njene raziskave je preučevanje socialnih odnosov ter vpliv jezikovnih in socialnih dejavnikov na izbiro jezikovnih sredstev. **Boštjan Kernc** na primerih slovenskih parlamentarnih govorov analizira značilnosti parlamentarnega govora v totalitarni in demokratični družbi; pri analizi namenja največ pozornosti leksikalnim in slovničnim elementom govorov. Literarnovedna razprava **Andreje Jezernik** pa je posvečena minimalizmu v sodobni slovenski kratki prozi. Avtorica opredeljuje značilnosti minimalizma, kot se kažejo na izbranih primerih iz svetovne književnosti, nato pa z analizo primerov iz kratke proze A. Blatnika, D. Čatra, A. Čara in P. Glavan določuje značilnosti slovenskega minimalizma. V drugem delu revije so zbrani ocene in poročila. **Tina Verovnik** piše o monografiji *Pravopisje na Slovenskem* Helene Dobrovoljc, **Blaž Trebar** pa o zborniku *Terminologija v času globalizacije*, ki ga je uredila Marjeta Humar. **Marko Stabej** ocenjuje zbornik *Študije o korpusnem jezikoslovju*, ki sta ga uredila Vojko Gorjanc in Simon Krek, medtem ko **Nataša Pirih Svetina** poroča o *Jezikovodu*, novem učbeniku za izpopolnjevalce na tečajih slovenščine kot drugega/tujega jezika. Revijo sklepa poročilo **Polone Gantar** o konferenci Europhras Slovenija, ki je potekala septembra letos v Strunjanu, ter pet strani obsegajoče predstavitev knjižnih novosti. Zadnja, tj. šesta številka jubilejnega 50. letnika revije *Jezik in slovstvo* bo izšla predvidoma konec januarja 2006. Veliko veselih in nepozabnih trenutkov v prihajajočem letu vam želi uredništvo *Jezika in slovstva*. — **Matjaž Zaplotnik**, tehnični urednik (matjaz.zaplotnik@siol.net), 30. dec. 2005

Sredi decembra je izšla tudi druga letošnja številka revije *Primerjalna književnost*. Revija, ki se od letošnjega letnika lahko pohvali z vključitvijo v citatni indeks A&HCI in ki se ji v zadnjem času opazno povečuje obseg, je s to številko uvedla spremenjen način citiranja in sedaj kot prva izmed sorodnih revij uporablja najnovejši standard, priporočen s strani MLA. V novi številki revije objavlja svoje razprave osem avtorjev: **Miloš Zelenka** piše o češki in literarni komparativistiki, **Ivo Pospšil** o pomenu arealnih študijev pri obravnavi problematike slovanstva in

slovanskih kultur, **Tone Smolej** analizira obdobje, ki ga je Anton Ocvirk kot podiplomski študent preživel v Parizu, **Florence Gacoin-Marks** se ukvarja z genezo *Višnjeve repatice* Vladimirja Levstika v evropskem kontekstu, **Vid Snoj** piše o nekaterih ključnih elementih odnosov med *Biblijo* in slovenskim jezikom ter slovensko literaturo, **Miha Javornik** analizira recepcijo Vladimirja Sorokina, enega najbolj kontroverznih ruskih pisateljev, v njegovi domovini in v Zahodni Evropi, **Alojzija Zupan Sosič** se ukvarja z vprašanjem spolne identitete oz. iskanja le-te v najnovejših slovenskih romanih, **Andrej Zavrl** pa analizira spolnost in poželenja v zgodnejši poeziji Thomasa S. Eliota. V zadnjem delu te številke *Primerjalne književnosti* so objavljeni še zapis pogovora *Platon v slovenščini*, ki ga je SDPK aprila 2005 priredilo ob prvem prevodu celotnega Platona v slovenščino, tri strokovne ocene – napisali so jih **Gašper Troha**, **Mateja Pezdirc Bartol** in **Martina Ožbot** – ter poročilo **Matjaža Zaplotnika** z znanstvenega kolokvija *Teoretsko-literarni hibridi: o dialogu literature in teorije*, ki je potekal septembra 2005 v Lipici. Najelegantnejši stik z uredništvom *Primerjalne književnosti* je e-naslov glavne in odgovorne urednice revije: darja.pavlic@uni-mb.si. — **Matjaž Zaplotnik** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 30. dec. 2005

Srečko Kosovel. *Integrales*. Prev. **Santiago Martín**. Zaragoza: Bassarai, 2005 (Poesía / Bassarai, 38). 222 str.

Prevajanje baročnih in klasicističnih besedil. Ur. **Tone Smolej**. Ljubljana: DSKP, 2005 (Zbornik društva slovenskih književnih prevajalcev: Obdobni pristop, 4). 399 str.

Znanstvene izdaje in elektronski medij. Ur. **Matija Ogrin**. Ljubljana: ZRC SAZU, 2005 (Studia litteraria). 334 str.

Majda Stanovnik. *Slovenski literarni prevod 1550–2000*. Ljubljana: Založba ZRC SAZU, 2005 (Studia litteraria). 315 str.

Blanka Bošnjak. *Premiki v sodobni slovenski kratki prozi*. Maribor: Slavistično društvo, 2005 (Zora, 38). 223 str.

Zadnja številka lanskega, 50. letnika *Jezika in slovstva* ima 92 strani, v njej pa so objavljeni pet razprav, tri ocene in eno poročilo. Razpravljalni del revije, ki je zaenkrat zgolj v obliki povzetkov dosegljiv tudi na spletni strani revije (<http://www.jezikinslovstvo.com>), je tokrat tematsko zelo raznolik, saj avtorji obravnavajo področja slovenščine kot drugega/tujega jezika, leksikografije, književne didaktike, verzologije in sodobne slovenske kratke proze. Šesto številko uvajata **Nataša Pirih Svetina** in **Ina Ferbežar**, ki v svoji raziskavi s pomočjo izbranih odlomkov besedil, nastalih na izpitu iz znanja slovenščine na visoki ravni, analizirata nekatere značilnosti slovenščine tujejezičnih govorcev slovenščine, ukvarjata pa se tudi z odnosom domačih govorcev slovenščine do takšnih besedil. **Darja Fišer** na podlagi dveh osrednjih leksikalnih podatkovnih zbirk WordNet in EuroWordNet obravnava različne pristope k izdelavi leksikalnih podatkovnih zbirk, v nadaljevanju razprave pa izdela slovensko besedno mrežo z razširitvenim

pristopom ter jezikovnomotivirano slovensko besedno mrežo za pomensko polje "sorodstvo". **Jure Šink** v svoji analizi zastopanosti zahodnoslovanskih književnikov v slovenskih srednješolskih berilih ugotavlja, da je prisotnost teh avtorjev v berilih premajhna. Razprava predlaga nekatere rešitve, predvsem uvrstitev kanonskih del J. Kollárja in P. J. Šafárika v učni načrt za srednje šole. Razprava **Blanke Bošnjak** prinaša izvirno tipologijo sodobne slovenske kratke proze 80. in 90. let preteklega stoletja ter njeno aplikacijo na korpus besedil. Predstavljena tipologija, ki je rezultat avtoričinega večletnega znanstvenega raziskovanja kratke proze, si prizadeva nadgraditi predhodne analize ter klasifikacije sodobne slovenske literature. Članek **Petra Svetine** pa obravnava značaj in oblikovne značilnosti desetih epigramov Janeza Damascena Deva, objavljenih oz. namenjenih objavi v prvem slovenskem pesniškem almanahu *Pisanice*. Avtor razprave se v sklepnem delu razprave ustavi še pri primerjavi Devovih epigramov s tistimi, ki so jih kasneje pisali pesniki v *Krajnski čbelici*. V zadnjem delu revije **Anita Laznik** piše o slovenskem prevodu knjige *O literaturi* Umberta Eca, **Nanika Holz** kritično primerja tiskano in elektronsko različico *Priročnega slovarja tujk* Cankarjeve založbe s sorodnimi leksikografskimi projekti pri nas, **Tadeja Rozman** pa ocenjuje učbenik *Slovenščina v bolnišnici* (gre za učbenik za učenje slovenščine kot tujega jezika na začetni stopnji za zdravstvene delavce, ki je nastal v okviru evropskega jezikovnega projekta Leonardo da Vinci – Zdravi jeziki (Healthy Languages)). V poročilu *Slovenščina na daljavo za Skandinavce* pa **Morgan Nilsson** predstavlja tečaj slovenščine na Oddelku za slovanske jezike Univerze v Göteborgu. Zadnjo številko jubilejnega 50. letnika *Jezika in slovstva* sklepa rubrika, ki je uvedla prvo številko tega letnika – rubrika Jubilej. Tokrat je v njej mdr. objavljen pregled vseh uredništev revije v minulih petdesetih letih. Spremembe naročniških podatkov, prijave novih naročnikov (pa tudi odjave obstoječih) sprejema tehnični urednik revije — **Matjaz Zaplotnik** na e-naslov matjaz.zaplotnik@siol.net. 23. jan. 2006

Mi smo Krpanovi

Dr. Hladnik, kot ste predlagali, pošiljam za slovlit "pravo pravcato" razpravo o Krpanu, ki je izšla lani v zajetnem *Slavenskem zborniku*; natančneje: *Slavenski zbornik*, zbral in uredil **Janko Boštjančič**, izdalo Kulturno društvo Slavina, Vrhnika: Galerija 2, 2005. — (sf) [**Silvo Fatur**] (silvester.fatur@guest.arnes.si), 2. jan. 2005

Razprava je na http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/silvofatur_martinkrpan.doc. – *miran*

Prof. **Silvo Fatur**, edini slavist med avtorji *Slavenskega zbornika*, je v svojem odgovoru (*Primorske novice* 31. 8. 2005) na moja kritična opozorila (prav tam 16. 8. 2005) podprl uvedbo v knjižni jezik narečnega pridevnika *slávenski* (iz krajevnega imena Slavina) namesto že dolgo rabljene knjižne oblike *slávinski*. Sklicevanje na to, da domačini uporabljajo izključno obliko *slavenski*, pač nima

nobene teže, saj uporabljajo tudi izključno obliko *Slavna*, a vendar pišejo *Slavina*. Če bi takšnemu, za knjižni jezik razdiralnemu, "tenkemu posluhu za jezikovno pristnost" sledili tudi drugi, bi v Tolminu svoj zbornik poimenovali *tminski*, v Kranju *kranski*, v Radovljici *radolški*, v Ribnici *ribenški* ipd. Če ne bi bilo "dolgotrajnih in tudi dragih postopkov", potrebnih za spreminjanje že standardiziranega ("uradno zacementiranega") krajevnega imena, bi nekateri slavisti – kot smemo sklepati iz pisanja g. Faturja – "tudi v imenu demokracije" nemudoma uvedli še narečno obliko krajevnega imena, torej *Slavna*. To ocenjujem kot korak nazaj od že dosežene stopnje višje, knjižne jezikovne zavesti, ki jo Slovenci mukoma in vztrajno gradimo vsaj od Vodnika in Kopitarja dalje. Ker se prof. Fatur v svojem pismu loti še (sicer docela upravičene) kritike umetnega ustvarjanja stanovniških imen (**Ospčani* in **Slovenskovaščani* namesto živih oblik *Osapci* in *Nemškovci*, ki dejansko v ničemer ne odstopata od zahtev knjižnega jezika), moram takoj opozoriti, da se v to problematiko v svoji kritiki nisem spuščal. Sam se je zelo dobro zavedam in sem v strokovnem tisku že argumentiral svoje nasprotovanje umetnim ("napovedljivim") oblikam stanovniških imen, med drugim tudi na primeru Osapcev in izmišljenih **Ospčanov* (gl. zbornik *Besedoslovne lastnosti slovenskega jezika: slovenska zemljepisna imena*, Ljubljana 2004). Naj torej ponovim: v svojem odzivu sem zavrnil glasoslovno napačno, z načeli knjižnega jezika sprto izpeljavo pridevnika *slavenski* namesto že zdavnaj uveljavljene knjižne oblike *slavinski*. Nujnosti poknjiževanja zemljepisnih imen in njihovih izpeljank na glasoslovnem nivoju se je zavedal in jo sprejemal tudi geograf Roman Savnik, urednik *Krajevnega leksikona Slovenije I–IV*, ki je sicer slovel kot velik zagovornik ljudskih oblik stanovniških imen in pridevniških oblik, izpeljanih iz krajevnih imen (obenem tudi avtor gesla *Slavina* v tem leksikonu, kjer navaja izpeljanki *slavinski* in *Slavinci*). — **Silvo Torkar** (Silvo.Torkar@zrc-sazu.si), 3. jan. 2006

Potem ko sem odprl na slovlitu sporočeni naslov in priklical na ekran razpravo Martin Krpan – slavinski faran, sem prijetno presenečen ugotovil, da se je njen avtor prof. Fatur za to priložnost vrnil k že ustaljeni knjižni normi glede pridevnika *slavinski* in je zavrgel za knjižni jezik neprimerno narečno obliko *slavenski*, ki jo je sicer zagovarjal pri nastajanju *Slavenskega zbornika* in nato tudi v že omenjenem ugovoru v *Primorskih novicah* z dne 31. 8. 2005. Ta korak pozdravljam. Glede priimka Krpan opozarjam na članek pokojnega akad. **Franca Jakopina** Od kod je priimek Krpan?, ki je izšel v lokalnem glasilu *Bloški korak* 1. 2001 (štev. 4, str. 17). — **Silvo Torkar**, Inštitut za slovenski jezik F. Ramovša ZRC SAZU (Silvo.Torkar@zrc-sazu.si), 3. jan. 2006

Društveno

Zapisnik decembrske seje UO SDS je potem, ko je bil deležen troje popravkov (**Špolad, Verdinek, Švara**), dostopen na http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/zapisnikuo_dec05.doc. Predsednike pokrajinskih društev in sekcij prosim še za manjkajoča poročila o delu v lanskem letu. V skladu s sklepom UO prosim upokojene člane SDS, ki bi težko zmogli plačilo članarine, da mi pišete, naj vam *Kroniko* pošiljamo zastonj. — *miran*

Zapisnik seje upravnega odbora Zveze društev SDS dne 5. decembra 2005

Seja se je začela 5. decembra 2005 ob 17.00 v sejni sobi Filozofske fakultete v Ljubljani. Prisotni člani UO: **Miran Hladnik** (predsednik), **Marjana Lavrič** (tajnica), **Marija Kraner** (računovodkinja), **Zoltan Jan**, **Štefan Kardoš**, **Klavdija Kranjc Jensterle**, **Marija Mercina**, **Vida Medved Udovič**, **Sonja Starc**, **Mojca Stare Aljaž**, **Bojana Verdinek**, **Breda Švara**, **Vlado Pirc**, **Simona Bergoč** (nam. Vesne Mikolič), **Matjaž Zaplotnik**. Opravičili so se: **Aleš Bjelčevič**, **Jelka Slukan**, **Juana Robida**, **Aleksandra Derganc**, **Lojzka Bratuž**, **Miran Košuta**, **Vlasta Jemec**, **Blanka Bošnjak**, **Alenka Šivic Dular**.

Po uvodnem pozdravu je predsednik predlagal potrditev zapisnika junijske seje, ki je objavljen na spletnih straneh, s pripombami **Zoltana Jana** (da se na seje vabi tudi člane nadzornega odbora, s predlogi za članske ugodnosti in da se pritegnejo med člane še slavisti, zaposleni po založbah ipd.) in **Vlada Pirca** v zvezi s CT. Prisotni so zapisnik soglasno potrdili in sprejeli dnevni red:

1. Poročilo o delu v pretekli polovici leta (pokrajinska društva in sekcije, SDS)
2. Načrti za naprej.

K 1. točki. O delu pokrajinskih društev so poročali: **Mojca Stare-Aljaž** o SDS Ljubljana (glej priloga), **Breda Švara** o SDS Koper, **Klavdija Kranjc Jensterle** o SDS Jesenice (organizacija državnega tekmovanja ter slovesne prireditve za Cankarjevo priznanje; ogled gledališke predstave Alamut), **Štefan Kardoš** o SDS Prekmurje in Prlekija (priprave in organizacija slavističnega zborovanja v Lendavi, organizacija Cankarjevega tekmovanja, oblikovanje spletne strani društva idr.), **Marija Mercina** o SDS Nova Gorica, **Bojana Verdinek** o SDS Koroška (organizacija Cankarjevega tekmovanja, pobude za pridobitev novih članov). Predsednik je prosil, naj ostali (SDS Celje, Novo mesto, Krško, Maribor, Trst-Gorica-Videm, Kranj) podajo o svojem delovanju pisna poročila. Društva, ki pridobivajo denar prek razpisov Ministrstva za kulturo, od občin in od klubov študentov, naj bodo zgled za ravnanje drugih.

O delu sekcij so poročali: **Zoltan Jan** o Slavistični knjižnici, **Simona Bergoč** o slovenistiki na primorski univerzi, **Vida Udovič Medved** o sekciji za didaktiko (gl. prilogo), **Sonja Starc** o *Slovenščini v šoli* (revija izhaja 4-krat letno, ima 800 naročnikov, decembra bo izšla dvojna številka), **Matjaž Zaplotnik** o *Jeziku in slovstvu* (kljub odjavam ima revija 1300 naročnikov).

O delu SDS v pretekli polovici leta. **Miran Hladnik** je najprej izpostavil neuspele pobude, npr. predlog, da bi SDS predlagal **Božo Krakar Vogel** za učiteljsko nagrado, saj je bil razpis tokrat dva meseca prej kot v preteklih letih in smo ga zamudili. Tudi o Znanosti mladini ni nobenih novih informacij, ne od koordinatorja **Tomaža Sajovca** ne od njegovih partnerjev. Neuspela je tudi pobuda, da bi bili člani SDS v Kulturnem domu Ivana Cankarja v Ljubljani deležni popustov. Dotisniti bi bilo treba knjigo **Petra Jurgeca**, ki je bila sicer na kongresu že predstavljena, vendar polna napak, ki jih je založnik Rokus dolžan odpraviti. Na Rokusu so obljubili, da bodo zadevo uredili še letos (2005). Predsednik je za to, da se dogovorimo za principe izdajanja za naprej. Naslednji avtor, ki čaka za tisk, je **Martina Ožbot** in pred tem nima smisla razpisovati novih knjig. Znanstveni tisk bodo lahko izdajale samo znanstvene založbe in SDS zdaj ima tak status: ta jo zadolžuje za vsaj 3 publikacije letno.

SDS je uspelo na razpisu Kulturnega ministrstva za promocijo slovenščine, kamor smo prijavili knjižne nagrade za zlate tekmovalce (200.000 SIT; predsednik predlaga, da ta denar porabimo za skupno knjižno darilo za najboljše tekmovalce na TCP), in 100.000 SIT za Slovlit in *Kroniko*. Na podlagi razpisa znanstvenega ministrstva za periodiko dobita JiS in SR enako kot lani. SDS je pridobil tudi sredstva za organizacijo Škrabčevega simpozija, kongresa v Lendavi, na podlagi razpisa za natis znanstvenih monografij pa tudi sredstva za natis lendavskega zbornika. Ministrstvo je obnovilo status društva, ki je tudi v interesu znanosti. Ministrstvo za šolstvo in šport je zagotovilo, da bosta osrednji prireditvi SDS naknadno verificirani in otočkovani za strokovno napredovanje.

Kongresa v Lendavi (6.–8. okt. 2005) se je udeležilo prek 200 udeležencev, brez referentov in gostov pa skoraj 130. Zborovanje je bilo odmevno (zlasti zaradi teme izbora šolskega berila in zaradi bogatega kulturnega programa). Slišati pa je bilo tudi posamezne pripombe, da smo slavisti v nasprotju z nekaterimi drugimi kolegi preveč skromni, da bi si morali privoščiti boljše hotele in iti tudi čez mejo.

O seminarju mentorjev TCP je poročala **Marjana Lavrič** ter izpostavila zlasti organizacijske novosti letošnje prireditve (glej poročilo). SDS je formalno sodelovalo pri organizaciji simpozija o **Gregorju Kreku**, ki sta ga pripravila **Jurij Fikfak** z ZRC SAZU in **Janez Dolenc**. O izhajanju *Kronike* (zmanjšanje naklade na 640 izvodov s prejšnjih 1000, kolikor je tudi vseh članov, skupaj s častnimi) in o diskusijskem forumu Slovlit (691 naročnikov – število članov raste) je poročal Miran Hladnik. Največ interesa izzovejo jezikovna vprašanja, največ informacij je o literarnem in kulturnem dogajanju, tudi o objavah knjig. Uspešno finančno poročilo društva je predstavila blagajničarka **Marija Kraner**.

K 2. točki. Miran Hladnik je predstavil načrte SDS v prihodnje. Kongres v Trstu bo leta 2007. Ker se za organizacijo kongresa leta 2006 ni javil nihče iz vrst pokrajinskih odborov, ki so na vrsti, bo morale organizacijo prevzeti vodstvo. V koncept pokrivanja nacionalnih robov in preseganja meje gresta poleg Trsta vsaj še Celovec in Zagreb. V Zagrebu se s predlogom strinjajo. Imamo tudi zkušnjo z

organizacijo srečanj ljubljanske in zagrebške slavistike. Med predlaganimi temami so sindikalne pravice slavistov, zagrebški Slovenci, ilirizem, zbrani klasiki, razmerje med slovenistično in komparativno literarno vedo, pomen slavistike za slovenistiko ipd.

SDS naj bi bil pobudnik pri postavitvi kipa **Marji Boršnikovi** na slovenistično-slavističnem hodniku na FF in v sodelovanju z občino Borovnica.

Vlado Pirc je predstavil dopoljnjeni pravilnik TCP in prisotni so naslednja dopolnila sprejeli. SDS se je za kritje stroškov, ki izhajajo iz dopolnjenih členov, prijavilo na razpis Ministrstva za kulturo za razvijanje bralne kulture.

Potrdili smo enako članarino 3800, kotizacijo 2700 sit za CT in 3000 sit za ugovore na CT. Da bi pridobili naknadno verifikacijo seminarja mentorjev, je treba na Ministrstvo za šolstvo in šport poslati poročilo.

Zoltan Jan predlaga "sekcijo" upokoencev oz. njihov angažma. Pogoj je, da upokojemcem ne zaračunavamo več članarine. Predlaga tudi okrepitev sodelovanja z Zavodom za šolstvo in apel na Ministrstvo za šolstvo in šport, da zaradi povečanega pomena TCP društvu nakloni več denarja. — Zapisala **Marjana Lavrič**, tajnica SDS, dopolnil **Miran Hladnik**, predsednik, Ljubljana, 29. 12. 2005

Poročilo o seminarju mentorjev tekmovanja za Cankarjevo priznanje

Organizacija: ZD SDS (**Marjana Lavrič**), ZZŠ R S (**Vlado Pirc**).

Čas: 24. 11. 2005 (1. izvedba, 1. stopnja), 25. 11. 2005 (2. izvedba, 1., 3., 4. stopnja), 2. 12. 2005 (3. izvedba, 1., 2. stopnja).

Kraj: Kulturni dom Ivana Cankarja, Vrhnika.

Število udeležencev:

Izvedbe	Stopnje	Št. udeležencev
1. izvedba	1.	76
2. izvedba	1.	71
	3., 4.	52
3. izvedba	1.	64
	2.	5
	SKUPAJ	268

Tema letošnjega tekmovanja je **Odraščanje**. V izbor so uvrščena dela naslednjih avtorjev: **Frana Milčinskega** *Ptički brez gnezda*, **Dese Muck** *Pod milim nebom*, **Marinke Fritz Kunc** *Janov krik*, **Igorja Karlovska** *Gimnazijec* in **Mihe Mazzinija** *Kralj ropotajočih duhov*. Seminar je potekal v treh izvedbah po en dan (delovnik), in ne tako kot prejšnja leta dva dni, s soboto vred. Novost je tudi obrok, ki je bil vključen v ceno kotizacije, in darilna vrečka, sponzorski dar MK (knjiga Aleksandra Zorna, izvod *Super Pila*). Letos so bili tudi na vseh izvedbah navzoči avtorji, s katerimi je pogovor vodil dr. **Igor Saksida**. Na zadnji izvedbi je

prizorišče demonstrativno zapustil Miha Mazzini, češ da je nesprejemljivo, da SDS vabi avtorje na seminar in jim ne izplača honorarja, ne glede na višino kotizacije.

Evalvacija je pokazala, da so bili udeleženci z nastopi predavateljev zadovoljni, saj povprečna ocena presega 4 (od 5 možnih). Najnižje ocenjeno je bilo uvodno predavanje **Zore Burnik**, klinične psihologinje, na temo odraščanja. Kar se tiče same organizacije, je bilo veliko pohval, kritike pa so se nanašale na pogostitev, neprimernost prostora, preslabo osvetljava, preveč teoretičnih predavanj ter komentarje v zvezi z Mazzinijevim protestnim odhodom. Uradnih potrdil o udeležbi za zdaj SDS še ne more izdajati, saj jih DZS še ni poslalo na naš naslov. Sicer pa je dolžnost društva, da mesec dni po uvrstitvi prireditve v katalog stalnega strokovnega izpopolnjevanja izda udeležencem potrdilo na uradnem obrazcu. — **Marjana Lavrič**, tajnica SDS, 26. jan. 2006

Poročilo Sekcije za didaktiko slovenščine

Sekcija se je s svojimi prispevki doslej vključevala predvsem na zadnjih kongresih SD s temami, povezanimi s poukom slovenščine v osnovni in srednji šoli. Ni pa se odzivala ob pomislekih o vlogi in pomenu slovenščine v šoli v medijih iz preprostega razloga: mediji so praviloma o slovenščini v šoli poročali senzacionalistično, provokativno in enostransko, kar ni dopuščalo strokovne debate o utemeljevanju sodobnih pristopov pri učenju književnosti in jezika v šoli. Predlagam, da sekcija poživí svoje delovanje, pri čemer je potrebno:

- okrepiti sekcijo z mlajšim članstvom,
- pritegniti v sekcijo: predstavnike učiteljev slovenščine od vrtca do univerze (FF LJ, Pef MB, LJ, KP; slovenistiki na FHŠ in NG), člana kurikularne preнове, člana evalvacije kurikula, člana revije *Slovenščina v šoli*,
- odpreti strokovno razpravo o pomislekih o pouku slovenščine na vseh ravneh,
- vključiti se v pripravo o prenovljenem študiju učiteljev slovenščine po bolonjskih smernicah;
- priključiti (povabiti) sekciji člane Bralnega društva Slovenije, Državljske pobude za šolo po meri človeka itd. — **Vida Medved Udovič**, 5. dec. 2005

Poročilo o delu SD Ljubljana v letu 2005

SD Ljubljana ima 90 članov. Člani društva so dejavni pri organizaciji tekmovanja za Cankarjevo priznanje; za vse ostale dejavnosti pa ni zanimanja. V letošnjem letu smo organizirali naslednje:

- 19. marca 2005 smo izvedli državno tekmovanje za zlato Cankarjevo priznanje ljubljanske regije in zamejcev iz Gorice in Trsta. Tekmovanja se je udeležilo 577 učencev oz. dijakov iz 120 osnovnih in srednjih šol. Sodelovalo je 69 nadzornih učiteljev in 58 učiteljev ocenjevalcev. Tekmovanje je potekalo na Srednji šoli za elektrotehniko in računalništvo v Ljubljani na Vegovi 4.

- 13. maja 2005 smo organizirali v Cankarjevem domu na Vrhniki slavnostno podelitev zlatih in srebrnih Cankarjevih priznanj. V kulturnem programu je med drugim sodeloval igralec Andrej Rozman – Roza.
- 29. oktobra 2005 smo organizirali strokovni ogled baročne Ljubljane in Semeniške knjižnice. Ogleda se je udeležilo 20 članov društva. — Predsednica *Mojca Stare-Aljaž*, 4. 12. 2005

Poročilo o delu SD Nova Gorica v letu 2005

Upravni odbor Slavističnega društva Nova Gorica se je v letu 2005 sestal kar sedemkrat. Vse načrtovano smo v našem društvu uspešno izvedli. Na različne načine, tudi z dopisi, smo vabili stanovske kolege, da postanejo člani našega društva in da sodelujejo pri delu. Pri tej pobudi nismo bili najbolj uspešni, saj so tako člani kot nečlani pripravljeni sodelovati predvsem kot sodelavci na tekmovanjih za Cankarjevo priznanje, za ostale dejavnosti pa ni zanimanja. V letošnjem letu smo organizirali :

- 19. marca 2005 smo izvedli vseslovensko tekmovanje za Cankarjevo priznanje, ki se ga je udeležilo 97 učencev in dijakov iz 37 osnovnih in srednjih šol. Na tekmovanju je pri nadzoru in ocenjevanju sodelovalo 58 učiteljev. Tekmovanje je potekalo na Osnovni šoli Simona Gregorčiča v Kobaridu. Društvo in šola, na kateri je tekmovanje potekalo, sta s pomočjo sponzorjev vsem tekmovalcem podarili majice z napisom Cankarjevo tekmovanje, sodelujočim učiteljem pa pisala.
- 10. maja 2005 smo v Štanjelu na Krasu za tekmovalce, starše, mentorje in druge v grajski dvorani organizirali slavnostno podelitev zlatih in srebrnih Cankarjevih priznanj. Po kulturnem programu je sledil najprej ogled razstave slik, nato pa voden ogled Štanjela. Prireditev smo zaključili s pogostitvijo na grajskem dvorišču in jedilnici, kjer smo se lahko najedli tolminskega sira in domačega kraškega kruha.
- 7. aprila 2005 smo v Kobaridu v Domu Andreja Manfrede organizirali 16. Primorske slovenistične dneve. Pripravili smo literarni večer s Cirilom Zlobcem in Sašo Vugo, v kulturnem programu so sodelovali učenci OŠ Kobarid. Vse sodelujoče in vabljenе smo lahko povabili na večerjo v zabaviščni center v Starem selu pri Kobaridu, kjer so nam kot sponzorji najprej predstavili njihovo delo in nas nato pogostili.
- 8. aprila 2005 nadaljevanje 16. PSD v Kobaridu, strokovno-znanstveno srečanje na temo Primorski literarni zgodovinarji. Srečanje smo nadaljevali na Žagi, kulturnemu programu je sledilo odkritje spominske plošče Antonu Ocvirku. 16. PSD smo končali v Bovcu, kjer so pripravili razstavo Anton Ocvirk 1907-1980. Večer smo zaključili s pogostitvijo in prijetnim druženjem.
- 24. 11. 2005 smo imeli zadnji sestanek Upravnega odbora SD Nova Gorica, na katerem smo se dogovorili, da bomo v mesecu januarju 2006 organizirali redni občni zbor društva, na katerem bomo izvolili člane novega upravnega odbora in novega predsednika za naslednji mandat. — Predsednica *Božica Špolad Žuber*, Osnovna šola Solkan, Šolska 25, 5000 Nova Gorica

Poročilo o delovanju SD Koper 2005

1. *Organizacija Vseslovenskega tekmovanja za Cankarjevo priznanje.* Tekmovanje je potekalo 19. marca 2005 na OŠ Vojke Šmuc v Izoli. Z vodstvom šole in zaposlenimi smo bili zadovoljni, saj je tekmovanje potekalo brezhibno, tako tekmovalcem kot mentorjem so nudili vse potrebno. Udeležilo se ga je 143 učencev in dijakov (89 na I. stopnji, 3 na II. stopnji, 27 na III. stopnji in 24 tekmovalcev na IV. stopnji). Za izvedbo smo se prijavi na razpis Ministrstva za šolstvo in dobili finančna sredstva.

2. *Podelitev zlatih in srebrnih Cankarjevih priznanj.* 19. 5. 2005 ob 11.00 je v Pokrajinskem muzeju v Kopru potekala podelitev zlatih in srebrnih Cankarjevih priznanj za šolsko leto 2004/05. Podelitev je najprej pozdravila namestnica predsednice Slavističnega društva Koper mag. **Barbara Baloh**, ki je na oder povabila slavnostnega govornika prof. **Silva Faturja**. Profesor Fatur je ravno v teh dneh izdal svojo novo knjigo *Oče in sin in zagorski zvonovi*, literarno lepljenko, kot jo sam imenuje, ki so jo iz njegovih rok prejeli letošnji zlati Cankarjevi nagrajenci. Po prisrčnem nagovoru je nekaj besed spregovorila tudi predstavnica Zavoda RS Slovenije za šolstvo, enota Koper mag. **Elen Slavec**. Tekmovalce in mentorje je seznanila s potekom tekmovanja, se še enkrat zahvalila OŠ Vojke Šmuc iz Izole, ki je prijazno gostila vseslovensko tekmovanje za Cankarjevo priznanje 19. 3. 2005 in napovedala, da bo naslednje leto šola gostiteljica OŠ Srečka Kosovela iz Sežane. Slavnostne podelitve se je udeležil tudi predstavnik občine Koper Timotej Pirjevec, predstojnik Urada za družbene dejavnosti in razvoj. Sledil je kratek kulturni program, ki sta ga z mladostno iskrivostjo povezovala dijaka Gimnazije Koper **Olga Perovič** in **Aleks Šuštar**, glasbeno noto pa dodali dijaki Gimnazije Gian Rinaldo Carli iz Kopra **Aleksij Cerkvenik**, **Mojca Levac** in **Mateja Vasič**. Sledila je podelitev priznanj. Na letošnjem tekmovanju za Cankarjevo priznanje je bilo v naši regiji, ki zajema območje od Obale pa vse do Postojne, Ilirske Bistrice, Sežane, Dutovelj in Komna, 72 nagrajencev, od tega 12 zlatih in 60 srebrnih. Tudi tokrat so nam pri knjižnih nagradah finančno pomagali knjigarna Libris, Klub študentov iz Kopra in Klub študentov iz Izole.

3. *Izvedba tečaja slovenščina za tujce – strokovni jeziki.* Od 1. do 14. avgusta 2005 je bil v okviru Slavističnega društva Koper (soorganizatorja: UP ZRS in UP FHŠ) organiziran tečaj za prevajalce in tolmače Slovenščina za tujce – strokovni jeziki. S tečajem nadaljujemo lansko leto začete tečaje slovenske strokovne terminologije, namenjene prevajalcem in tolmačem. Tečaj je bil tudi letos namenjen prevajalcem iz služb Evropske zveze in drugim zainteresiranim. Tečaji so vsebovali dve sekciji, in sicer prevajanje strokovnih besedil in prevajanje literarnih besedil, ki sta se oblikovali glede na predhodno izražen interes prijavljenih. V okviru obeh sekcij je delo potekalo na dva načina, in sicer: prevajanje v skupini pod vodstvom lektorice in ob prisotnosti strokovnjakov s posameznega področja; individualno delo z gradivom, ki so ga lektorice pripravile že pred začetkom tečaja. Gradivo je tako vsebovalo vaje iz pisnega in slušnega razumevanja; slušatelji so torej oblikovali

tudi svoja pisna (prevajanje) in govornjena besedila (tolmačenje). V sekciji prevajanja strokovnih besedil je bil poudarek na strokovni terminologiji, v sekciji prevajanja literarnih besedil pa na medkulturni obravnavi besedila v izhodiščnem in ciljnem jeziku. Poleg predavanj strokovnjakov z različnih področij je bil za slušatelje organiziran tudi obisk nekaterih slovenskih ustanov, npr. Tehničnega muzeja Bistra. Tečaja se je udeležilo 9 slušateljev (6 je že uveljavljenih prevajalcev) ter 3 študentke prevajalstva in tolmačenja. Vsebinsko zasnovno tečaja je oblikovala dr. **Vesna Mikolič**, tematika pa je bila izbrana glede na potrebe služb Evropske zveze in drugih zainteresiranih. Lektorice so bile dr. Agnieszka **Będkowska Kopczyk**, **Ann Lee Pedersen** in **Jana Volk**, organizacijsko pa sta tečaj vodili **Mojca Butinar** in **Karin Marc Bratina**. Za izvedbo tečaja smo dobili finančna sredstva od Ministrstva za kulturo.

4. *Izdaje knjig.* **Silvo Fatur**: *Oče in sin in zagorski zvonovi*. Knjiga govori o slovenskem pesniku Dragotinu Ketteju in njegovih otroških ter najstniških letih. V delo so vključeni dokumenti in pričevanja pa tudi avtorjeva lastna doživetja ljudi in krajev na Pivškem. Knjiga je živ dokument o Dragotinu Ketteju (1876–1899), napisan kot leposlovna biografija o pesniku in njegovih odnosih z družino (predvsem z očetom Filipom, učiteljem in kulturnim delavcem v Zagorju) z vidika pesnika samega in njegovih sodobnikov. Delo dokumentarno rekonstruira obravnavani čas v njegovih kulturnih, etnoloških, šolskih in gospodarskih razsežnostih na Pivškem. Hkrati so v pripoved vključena besedila drugih avtorjev, ki so posegli v ta čas in prostor, in sicer prepletena z besedilom ali nakazana s posevnim tiskom. Tako se poleg Kettejevih misli v besedilo vključujejo tudi književniki J. Kostanjevec, H. Dolenc, L. Fatur, L. Kraigher, I. Grahor in M. Malenšek.

Vesna Mikolič: *Jezik v zrcalu kultur: Jezikovna sporazumevalna zmožnost in (med)etnična ozaveščenost v Slovenski Istri*. Avtorica raziskuje jezikovno sporazumevalno zmožnost prebivalcev slovenske narodnosti v mestu Koper, v slovenskem in italijanskem jeziku v odnosu do lastne slovenske kulture in jezika in v odnosu do sobivajoče, italijanske kulture in jezika. Etnična ozaveščenost pomembno vpliva na raven sporazumevalne zmožnosti. Še posebej je pomembno to, da pozitivno stališče do drugega jezika in kulture ter do medkulturnih vrednot ne izključuje pozitivnega stališča do maternega jezika in primarne kulture.

Marija Tončič Štrancar: *Frk, čez drn – frk, čez trn*. Knjigo je izdala pod mentorstvom dr. **Marije Stanovnik** in s pomočjo Ministrstva za kulturo RS. Kot je avtorica sama zapisala, knjigo posveča vsem "Čičem in Brkinom, ki so rasli iz kamna in zemlje". Omenjena knjiga je trideseta po vrsti v zbirki Glasovi in odseva folklorno bogastvo Čičarije in jugovzhodnih Brkinov na meji s Hrvaško.

5. *Predstavitve knjig.* Naši člani so sodelovali pri predstavitvi novih knjižnih izdaj kulturno družabnih večerih, predvsem v knjigarni Libris.

19. 01. 2005 – Predstavitev knjige *Iz primorske epopeje* (z **Borisom Rutarjem** se je pogovarjal **Jože A. Hočevar**)
24. 06. 2005 – Poletni narečni večer *Rezija v Istri* (večer povezuje **Jasna Čebbron**)
29. 06. 2005 – Kulturno družabni večer *Kras v Istri* (večer vodi **Elen Slavec**)
11. 10. 2005 – Predstavitev knjige *Jezik v zrcalu kultur* (**Vesna Mikolič**)
30. 11. 2005 – Pesniški večer ob izidu pesniške zbirke *Vsaka ljubezen je pesem* (sodeluje **Alferija Bržan**, večer vodi **Adrijana Kocjančič**) — Predsednica **Breda Švara**

Muzej

Breda Rakuša Slavinec, vodja Območne izpostave Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti, območna izpostava Lenart, je Slavističnemu društvu Slovenije ponudila pomoč pri ustanavljanju muzeja slovenskega jezika in literature. Želi namreč, da muzej registrira in shrani dejavnost 25 srečanj pesnikov in pisateljev začetnikov, ki so se odvijala med 1973 in 1986 v Gradišču oz. Sveti Trojici v Slovenskih goricah. To tradicijo od leta 2005 nadaljuje festival Urška v Slovenj Gradcu. Ponudbo z veseljem sprejemamo. Za uresničitev zamisli je poleg modrih načrtovalcev potreben še marljiv delavec, ki bo pod egido Slavističnega društva Slovenije zbiral dokumentacijo, jo pripravljal za objavo na spletu, poskrbel za prijavo projekta pri Ministrstvu za kulturo in tako zagotovil tudi svoje plačilo. Delavoljne slavistke (ali slavisti), brezposelni slavisti, vsakodnevne šolske tlake naveličane slavistke ... – oglasite se vendar! — *miran*, 8. jan. 2006

Spletke

Slovlit stopa v sedmo leto gostovanja na strežniku Inštituta Jožef Štefan (<http://mailman.ijs.si>), začel pa se je že nekaj mesecev prej, pri Yahooju septembra 1999 (<http://www.egroups.com/group/slovlit/>) – kar lepa vztrajnost za ta spremenljivi internetni svet .

Na <http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/> je lepo pospravljen arhiv Slovлита za pretekla leta (2000–2006), preurejeno pa je tudi sprotno arhiviranje sporočil.

[Http://lists.village.virginia.edu/lists_archive/Humanist/v19/0538.html](http://lists.village.virginia.edu/lists_archive/Humanist/v19/0538.html) – Ken Friedman, profesor vodenja in strateškega načrtovanja na inštitutu za komunikacijo, kulturo in jezik na Norveškem (kakšna habilitacija! kakšna inštitucija!) je v diskusijo pri forumu Humanist prispeval zanimiv pogled na ameriško (pa ne samo ameriško) pesniško tržišče. V prvi vrsti ga sestavljajo pesniki sami, na drugem mestu so bralci, ki imajo poezijo v učnih načrtih, in minimalni delež pripada drugim, slučajnim kupcem.

[Http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/galeri51/index.html](http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/galeri51/index.html) – nič slavističnega, nič jezikovnega, nič literarnega. — vse spletke *miran*

Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2
1000 Ljubljana
<http://www.ff.uni-lj.si/slovjezsds/sds.html>

Prijavnica

za članstvo v Slavističnem društvu Slovenije. Podpisana prijavnica pomeni, da član sprejema Pravila Zveze društev Slavistično društvo Slovenije, objavljena na spletnih straneh društva <http://www.ff.uni-lj.si/slovjezsds/pravilasds.html>. Med članske ugodnosti sodijo poleg *Kronike* še znižana naročnina na *Jezik in slovstvo* (3900 sit namesto 4900 sit) in na *Slavistično revijo* (3650 sit namesto 4800 sit) ter **zelo znižani stroški registracije na kongresu SDS in na seminarju mentorjev za Cankarjevo tekmovanje.**

Ime in priimek:

Natančen zasebni naslov:

Elektronski naslov:

Izobrazba in delovno mesto:

Ustanova/zaposlen na:

Datum:

Podpis:

Članarino za leto **2006 (3800 sit)** do 15. februarja nakažite na račun svojega pokrajinskega Slavističnega društva, po tem datumu pa s plačilnim nalogom na račun Zveze društev Slavistično društvo Slovenije št. 02083-0018125980. Zaradi hitreje identifikacije prosim, naj bo na nakazilu vaše polno ime in kraj bivanja. Dodatna pojasnila daje računovodkinja Marija Kraner (marija.kraner@volja.net), Tiha ulica 11, 2000 Maribor, tel. 041-34-00-43). Novinci pošljite prijavnico na naslov Miran Hladnik, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana ali na miran.hladnik@guest.arnes.si. — Vabimo vse, ki bi želeli sproti prejemati obvestila o različnih prireditvah, predavanjih in tiskovnih konferencah oziroma diskutirati na literarne, jezikovne, humanistične, izobraževalne teme, da sporočite svoje e-naslove oz. se prijavite na spletno stran <http://mailman.ijs.si/listinfo/slovlit>. Arhiv slovlitovskih objav od leta 2000 dalje je na naslovu <http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/>.